

1658.

1. ¹/₂ G. C. Hoppell, Johannes Hesperides: De factis et
eorum jure. 3. Impt. 1658: 1747.
2. Thommannus, Johannes Hartmannus: De jure lega-
torum.

1660

1. Becker, Johann: De occupatione venatoria
ejusdemque jure
2. Klein, Mauricius: De correis credendi et debendi
3. Tuercke, Hermann Otto: De jure repressalium.

1661

1. Abrahamus, Ludovicus: De jure protimiseos
sen retractus.
2. Thommannus, Johannes Hartmannus: De instrumentis
in genere.

1663.

1. Eubnerus, Johannes: Diversa juris themata.
2. Haltermannus, Arnoldus Mauricius: De nuptiis

1663.

3. Hluek, Eberhardus: De subhastatoribus
4. Tiadens, Siccus: De consuetudine

1665.

1. Meyer, Johann Wolphus: De umbone prolium.

1666.

1. Reytanus, Johannes Daniel: Diatriba de oblatione

1668.

1. Brandt, Johannes Georgius: De investitura feud.
2. Grappius, Ericus: De accessione continua naturali.
3. Mullermannus, Arnoldus Mauritius: Von der Einleitung vor Euthers Gericht in Bürger & Rindchen Sachen.

1669.

1. Becker, Johann Nicolaus: De alimentorum trans-
actione

1670

1. Schrotten, Johann Mauritius: De cessione bonorum.
2. Wauschafft, Johann Caspar: De arresto seu jure
is Tendi.

16

3.

4.

16

1.

16

1.

16

1.

2.

3.

16

1.

16

1.

16

1.

16

1.

[Faint, illegible handwritten text, likely bleed-through from the reverse side of the page]

Suppl. I. 486.

15.

10.

18.

5.

1660, 1.

DISSERTATIO INAUGURALIS
DE
OCCUPATIONE
VENATORIA, EJUSDEMQUE
JURE.

Vom Jagen und Jagtrecht.

Quam D. O. M. annuente

EX DECRETO ET AUTHORITY
MAGNIFICI ET NOBILISSIMI ICTORVM
ORDINIS IN ILLUSTRIS ACADEMIA MARPVRGENSI

Pro

Summis in Utroque Jure HONORIBUS ac privilegiis
DOCTORALIBUS ritè ac justè obtinendis.

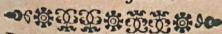
Publicè ac solenni PROCERVVM ACADEMICORVM

examini submittit

JOHAN BECKER / BILFELD.

In ICTORVM Auditorio H. L^g. C.

Die V. Junii.

MARPVRGI (ATTORVM
Typis SALOMONIS SCHADEWITZII, Academia Typograph^o
Anno c^ol^oc LX.

Beck, Jo. Occupatio ne ad.

DISSERTATIO INAN CURALIS
OCCUPATIONE
VENATORIA, EUSDEMQUE

JURIS
Sive de venatione

JOHANNIS BECKERI

DECRETIS ET AUTHORITY
IN ANNO 1771

IN THEOPHILUS HONORIBUS
DOCTORALIS

JOHANNIS BECKERI
BILFELD.

IN ANNO 1771
MDCCLXXI

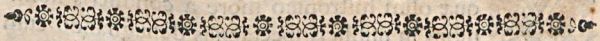

Quod Felix faustumq; sit

De

OCCUPATIONE
VENATORIA, EJUSDEM-
QUE JURE.
DISSERTATIO.

PRÆLOQUIUM.

Quamvis utroq; jure cum Gentium tum Civili, multi ac varii modi sunt inventi, quibus rerum dominia acquirantur, inter illos tamen facile antiquissimus, ac latissime patens habetur OCCUPATIO earum rerum que nullius sunt l. i. ff. de A. R. D. §. 11. J. de R. D. Aristot. edit. Conring. lib. 1. Polit. c. 6. Et hec OCCUPATIO dividi potest: Quod alia sit Violenta, alia non violenta. Hanc uno verbo inventionem §. 18. J. de R. D. appellamus. Violentam vero Occupationem in Venatoriam §. 12. 13. & 14. J. d. t. & Bellicam seu Hostilem §. 17. eod. subdividi commodè posse putamus. Relictis igitur impræsentiarum aliis, de Occupatione Venatoria seu quod idem est de jure Venandi

A 2

nandi

4

nandi, (materia satis lucrosa hisque temporibus pra aliis inter Illustres & Nobiles maxime controversa) DEO VOLENTE pro ingenii captu aliquantulum prolixius sumus acturi, eamque praemissa vocis AMBIGUITATE, DEFINITIONE ac DIVISIONE, perspicua ac recepta in Academiis methode per CAUSAS, adjecto iure Consuetudinario, examinaturi sumus.

MEMBRUM PRIMUM

De

HOMONYMIA ET DEFINITIONE.

THES. I.

Venatio sumitur 1. pro Arenaria.

Ocabulum Venationis ambiguum est: Sumitur enim I. Pro ARENARIA VENATIONE quæ olim histrionico more à conductis hominibus in publicis spectaculis depugnando cum bestiis exercebatur. Et hanc venationem qui suscipiebant, virtutis & fortitudinis ostentandæ gratia, de Jure Civili præmio honorabantur, qui vero mercede conventa pugnabant, infames fiebant, juxta l. 1. §. 6. vers. & qui operas ff. de postul. l. 1. l. 2. §. fin. ff. de his qui not. infam. t. 1. c. de spectat. & scen. & lenon. lib. 11. Marq. Freher. de infam. lib. 3. c. 18. n. 16. & seq. De jure verò Canonico hæc venatio adeo reprobata est, ut etiam spectatores mortaliter peccent, per text. in cap. qui venatoribus distinct. 88. ibidemq. Glossa ut & in c. 1. de Cler. Venat. in verb. voluptate. Postea verò Christiana Religione sensim incrementum accipiente, tum ob nimiam crudelitatem, tum ob sumptus, venatorium hoc spectaculum in usu esse desiit. Anton. Peretz. in C. tit. de Venat. ferar. lib. 11. n. 1. 2. 3. Matth. Wesenb. ad ff. de A. R. D. num. 7. Andr.

Andr. Gail. lib. 2. obs. 68. num. 8. Petr. Heig. part. i. quest. 15. num. 11.

II. Translate pro ADULATORIA, qua quis blandis II. verbis vel munusculis, alium veluti inescatum de fraudat: 2. Pro adulatoria. Sic in *Novel. 14. in pr.* Imperator invehit in Lenones, quod blanditiis puellas caprent & venentur, ut eas Constantino. polim perducant. Ita dicimus venari amorem, viduas &c.

III. In Sacris Bibliis accipitur aliquando pro HOMI- III. NUM OPPRESSIVA, quo sensu *Genes. cap. 10. vers. 9.* Nim- 3. Pro Homi- num oppres- siva. rodus dicitur Robustus Venator coram Domino, id est ut Glossa interpretatur in *cap. non est 3. distinct. 6.* hominum opp- pressor & exstinctor, quos allexit ut turrim contra DEUM ex- struerent.

Denique IV. In sensu juridico & licito, (nam prædi- IV. ctæ omnes sunt illicitæ) pro SALTUOSA & CLAMOROSA: 4. Pro sylvæ- tica, quæ hu- jus loci. & tum Venari idem est quod feras indagare & capere. Vid. post Fris. Spiegel. Brisson. Calv. in *Lexic. suis juridic.* Joh. Harppr. in *Com. ad S. 12. l. de R. D. num. 9.* Georg. Mor. *tract. de jure Ven. pisc. aucup. part. 1. cap. 1. n. 4. & seq.*

Et in hac postrema significatione sumitur I. Latius ut V. contineat & piscationem & aucupium, prout sumitur à Justiniano in *d. S. 12. Inst. de R. D. II. Strictius* in oppositio- ne ad aucupium & piscationem, & tum pro triplici diversitate 3. species fer- rarum *objecti, tres sunt ejus species: Venatio in specie quæ est ferarum* sive bestiarum, *Piscatio quæ piscium, & Aucupium quæ aviũ.* Posterior significatio hujus est loci.

Monendum in principio hic est, non esse SYNONIMA VI. *jus venandi & jus forestæ seu forestæ, Forstgerichte oder Forstrecht.* Synon. non sunt jus ve- nandi & jus Forestæ. Hæc enim inter se differunt ut totum & pars, nam Forestalis jurisdictio ex recepta Germaniæ consuetudine non ferarum tantum

tantum consecrationem & occupationem (ut Venatio) sed
 alia etiam maximi momenti jura in se comprehendit, ut jus
 constituendi saluarios, (*die Forstnecht*) jus transgressores
 pignorandi & multandi, jus fructus sylvestres percipiendi
frohnen zu fordern. Unde diversa sunt, officia *eines Forst-*
meisters und Jägermeisters. de his & aliis differentiis vid. Paul.
 Matth. Wehner. *in pract. observat. verb. Forstrechte*. Andr.
 Knichen *de vestitur pact. part. 2. cap. 2. n. 53*. Thom. Mich.
de jurisd. concl. 51. lit. B. Ludov. Gilhauf, *arbor. judic. cap. 1.*
p. 1. de jurisd. n. 87.

VII. Homonymiam Venationis rectè sequitur ejus DESCRIPTIO :
 At in hac constituenda magna est varietas, quia varii
 varias definitiones introduxerunt : Placet DEFINITIO Joh.
 Harpr. *ad d. §. 12. I. de R. D. n. 10.* *Quod sit JVS seu facultas*
libera occupandarum animantium ferarum, in nullius domino exi-
stentium, jure DIVINO GENTIUM & CIVILI hominibus
permiffa.

VIII. GENUS in hac definitione est JVS seu facultas, quod pro-
 priè neq; *juribus personalibus* neq; 2. *Realibus* neq; 3. *servitu-*
ribus juris dictionalibus neq; 4. *Regalibus* est annuerandum :
 Sed ut alia sunt varia jura principibus vel aliis etiam privatis
 competentia, ut *jurisdicatio*, *feudum*, *Emphyteusis* &c. sic &
 hoc jus per se consistit. not. rectè Bocero *cl. 4. disp. 3. th. 24.*
edit. 1.

IX. Non enim I. *Venatio* rectè ad *servitutum personalem* seu
 Venatio non *Vsumfructum* refertur, quia *Ulusfructus* cum persona cui de-
 betur, extinguitur §. 3. *Inst. de Vusufr. l. 3. §. ult. ff. quib. mod.*
Vusufr. amit. Jus verò venationis sua natura perpetuum & ad
 heredes transitorium. Andr. Gail. *lib. 2. obs. 66 num. 2.* Vid.
 Johan. Niellius *disput. feud. 3. thes. 2. in Exegeft.* D. Henr.
 Hahn.

Hahn. in observat. ad Vvesenb. de A. R. D. num. 7. vers. in fructu in f.

Neque etiam II. Realibus servitutibus rectè aggregatur, X. uti sentiunt Zasius *singul. intell. lib. 1. cap. 11. per tot. & in §. aq. 2. Inst. de action. num. 24.* Hier. Treutl. *Vol. 2. disp. 20. th. 3. lit. C.* Andr. Gail *d. lib. 2. obs. 66. num. 1. & 2.* Vel inde: quia omnes servitutes reales principaliter ad prædii dominantis utilitatem spectare debent *l. 38. de servit. V. P. l. 5. in pr. de S. P. R. Bernh. Suth. dissert. 5. th. 14.* Atq; ea est ratio, quare ut mihi pomum decerpere, spatium, cenare in tuo liceat, servitus ejusmodi inutiliter constituitur *l. 8. ff. de servit.* Ex venationis verò jure Domino castri vel civitatis competente, nihil utilitatis ad castrum vel civitatem, principaliter redit, quia ad ipsiusmet hominis utilitatem pertinet: Accedit 2. & hoc, quod omnis servitus sit in re aliena *l. 26. ff. de S. V. P.* Jus verò venandi non semper competit in re aliena, sed in sua, ut quando quis id habet jure feudi, adeoque utilis dominii. E. Er licet in nonnullis jus venandi cum jure servitutis conveniat, ut in modo probationis, præscriptionibus &c. Andr. Gail. *d. obs. 66. num. 4.* Item quod subditi pati cogantur, ut illorum agros venantes libero ingrediantur, id non attendendum, sed in omnibus negotiis id quod principale considerandum est. *arg. l. 21. ff. de aq. pluv. arc. Reinh. Bachov. ad Treutl. vol. 2. disp. 20. th. 3. lit. C. D. Henr. Hahn. ad Vvesenb. d. l. n. 7. vers. & hac. inf. Joh. Harpr. ad d. §. 12. l. num. 136. Joh. Niell. d. disp. feud. 3. th. 2. Philip. Hænon. disput. 5. contr. 2.*

Improprie tamen pro qualis servitute reali, in eo saltem haberi potest: quod interdum servitutum realium instar à sylva tanquam prædio servienti, debeatur castro vel villæ, tanquam fundo dominantis, & ad heredes transeat. Verum cum ex notissima

Praxis tamē
h. contraria.

notissima Germaniæ consuetudine hæc præcitati opinio Za-
sli in *praxi* observetur, & secundum eandem in Camera Im-
periali iudicatum. Andr. Gail. *d. obs.* 66. n. 2. Hanc prole-
tariam consuetudinem, tanquam optimam legum interpre-
tem c. cum dilectus 8. de Consuetud. l. 37. ff. de legibus, ut alias
servandam; ita cum primis in hac palæstra dominatu potiri
statuunt. Andr. Knich. de Vestitur. pact. part. 2. cap. 2. num. 23.
Modestini. Pistor. cons. 14 num. 29. vol. 2. Noe Meurer. tract.
de jure Foresti part. 2. fol. 15. & 30. Georg. Mor. d. tract. de jure
ven. part. 2. c. 3. n. 4. 5. 6.

XII.

Necque juris
dictionalis

Nec etiam III. subscribimus Franc. Zoanet. in tract. de
dupl. venat. num. 105. & 107. ubi asserit: Venationem esse ser-
vitutem jurisdictionis seu servitutem jurisdictionalem: propte-
rea, quia jurisdictionis est potestas juris dicendi l. 3. ff. de off. ejus
cui mand. t. t. ff. de jurisd. quæ à nostro Venationis jure & de-
finitione supr. ib. 7. tradita, maximè separata & diversa est. A
separatorum & diversorum separata & diversa est ratio per
vulg. Et hinc est quod in Germania nonnulli in aliorum ter-
ritorio & districtu jus venandi habeant, licet jurisdictione
mero & mixto Imperio destituantur. Regner. Sixtin. de Regal.
lib. 2. cap. 18. num. 51. Andr. Knichen. d. tract. part. 2. cap. 2.
n. 65. Petr. Heig. part. 1. quest. 15. num. 53. Unde, quamvis
Comiti, Baroni, Nobili, sit à Principe concessum castrū cum
mero & mixto imperio, & omni jurisdictione, non tamen in-
telligitur jus venandi concessum, nisi expressè & in specie jus
venandi nominatum sit: Vel vice versa, concessio jure venan-
di merum mixtum imperium, & jurisdictionis simplex concessa
non præsumuntur. Concesso tamen castro, villa vel pago
cui adhæret jus venandi, conceditur quoq; jus venandi: Ra-
tio est, quia accessorium sequitur suum principale §. 26. Inst.
de R.

de R. D. Georg. Mor. *d. tr. de j. ven. part. 1. cap. 1. num. 18. & part. 2. cap. 3. n. 7.*

Deniq; IV. An jus venandi *Regalibus* computari debeat, XIII.

difficillima est quaestio? Egregii J Cti id affirmant. Petr. Heig. *Nec denique ad Regalia refert potest*

d. quaest. 15. num. 44. Wehner. *pract. observ. lit. F. in verbo Forstrecht* Pruckman. *in tract. de Regalibus §. venatio cap. 4.*

Rosenthal. *in tr. de feud. cap. 5. concl. 94 num. 6.* & Justus Si-

nold. *Schülz. Exercit. jur. 5. th. 8.* Contraria tamen senten-

tia firmioribus rationibus niti, adeoque verifimilior nobis vi-

detur, quia 1. nec ad Regalia majora nec minora referri pot-

est 2. Regalia sunt jura soli Imperatori in signum praeminenti-

tiae ad Imperii Majestatem conservandam vel ad salutem &

utilitatem publicam tuendam concessa. Gotofr. & Feudd.

com. ad cap. 56. quae sunt Regalia lib. 2. Feud. Herm. Vult. lib. 1.

Feud. cap. 5. n. 7. in pr. Et licet hodie etiam inferiores Princi-

pes Regalia habeant, ab ipso tamen Imperatore prius, vel

concessione vel praescriptione ad eos pervenerunt. *cap. super.*

26. vers. praeterea X. de V. S. Tale autem jus venatio non est.

3. quia & textus in *d. tit. 56. lib. 2. feud.* nullam venationis me-

tionem facit, ubi tamen Imperator Fridericus omnes & sin-

gulas Regalium species accuratè enumerat. Nec obst. *d. cap. un. 56. 2. Feud.* ubi piscationum redditus expressè dicuntur

esse de Regalibus. Nam hoc *cap. de piscandi redditu*, id est ve-

tigali, non de jure loquitur. Et hanc nostram sententiam

defendunt Andr. Tyraq. *de Nobilit. cap. 370. n. 150.* Herm.

Vult. *d. lib. 1. de feud. cap. 5. num. 7. vers. an etiam.* Joh. Harpr.

ad d. §. 12. num. 143. & mult. seq. Matth. Wesenb. *in parat. ad*

tit. d. A. R. D. n. 7. inf. Reinh. Bach. *ad Teutl. Vol. 2. D 20. th. 3.*

lit. B. Philip. Hænon. *d. disp. 5. controv. 2.* Sebast. Med. *in*

tract. de Venat. part. 1. quaest. 27. Jacob. de S. Georg. *in tract.*

Nec denique ad Regalia refert potest

Rationes 3.

cont.

II

B

de

de feud. verb. & cum venationibus num. 1. Regn. Sixtin. de Regal. lib. 2. cap. 18. num. 32. & seqq. qui tamen num. 45. hodiè de Consuetudine jus venandi ad Regalia pertinere censet, præsertim cum in investituris, quibus Regalia conceduntur, venationis etiam inter alia sit mentio, juxta clausulam: *Wilt Waldern/ Wildbahnen Jagten* / cui occurrit D. Hahn. in obs. ad Wesenb. d.l. num. 7.

MEMBRUM SECUNDUM.

DE
VARIIS VENATIONUM
DIVISIONIBUS.

THES. I.

De Differentia specifica in subsequentibus agemus, progredior ad DIVISIONES.

1. Venatio alia superior alia inferior.

Ferae Majores
Ferae Minores
quæ.

VENATIO I. ratione Objecti dividi potest. In Superiorem seu Inferiorem, vel quod idem est: in Majorem & Minorem: In die hohe vnd niedere Wildbahn. Ad illam referuntur Ferae Majores, puta, cervi, apri &c. Das hohe/ schwarze vnd rothe Wildpreih: Ad hanc verò Ferae Minores puta: Vulpes, lepores &c. Haasen/ Füchse/ Aichhörner vnd klein Weidwerck. Item animalia volatilia Vogel fangen/ Hühner verffossen &c. Besold. in thes. pract. ad verb. Jagten/ Jagt recht. Sebast. Khraiff. de jure venandi cap. 3. n. 1.

Q. II.
Venatio Vrsina
sina est peculiaris speciei.

Quæ. hic num Vrsi seu Venatio Vrsina die Bähren Jagt ad feras majores pertineat? quod negat Andr. Knich. d. iv. de vestit. pact. p. 2. c. 2. num. 38. & quia illa venatio non est de genere specierum permissarum, sed separata species, secundum

Noe

Noe Meurer *d. tr. d. j. forestip. 2. fol. 16. & fol. 32. inf.* proinde nec sub venatione majore comprehendit, nec concessa venatione altioris notæ **roth vnd schwarz Wildpreth** hanc concedit liquet, nam quod Princeps vix speciatim & in singularem faventiam concedere solet, in genere non transit *l. in generali 81. de Reg. j. in 6. l. 6. ff. de pignor.* Vid. Wehner, *in obs. pract. verbo Forstrecht.*

De **Capreolis vonden Rehen** etiam Quæritur, num perti- III.
neant ad *feras majores*, an ad *minores*? Dubit hic sunt Dd. Ma- Capreoli pro
joribus capreolos annumerat D. Bened. Carpz. *in praxi crim.* consuetudi-
par. 2. quest. 84. n. 72. Sebast. Khraisl. *ad Constit. Venat. Ba-* ne loci mo-
var. cap. 3. Contra minoribus feris accenset, Meichsnerus do ad majores modo
rom. 2. decis. 42. Jacob. de S. Georg. *in Tr. feud. verbo & cum* ad minores
venationibus n. 1. Et quoniam hæc distinctio ferarum in ma- referantur.
jores & minores, secundum Petr. Heig. *d. quest. 15. num. 62.*
à sola consuetudine originem sumisit, consuetudinem etiam
locorum quæ ex constitutionibus venatoriis (**Jaglordnun-**
gen) facile apparebit, præcipue considerandam esse monemus. In dubio tamen accensendi videntur minoribus præd.
Noe Meurer, *in d. tr. de jure Foresti pars. 4. tit. Jagen vnd*
Waidwerck genand.

Dixi quod ad Venationem minorem referantur etiam IV.
animalia Volatilia **Vogel fangen**: Ubi tamen maximè no- Aucupium
tandum, quod & *aucupium* aliud maius aliud minus sit: **groß vnd** etiam aliud
klein Vogelwerck. D. Wehner. *in observat. ad verba Vogel-* Majus aliud
weid / Vogelherd. quoniam verò & hic nobiliores aves (vi- Minus.
delicet Attagenes, Phasiani, Perdices, Vrogalli, Cygni & Ar-
dex. **Naselhüner / Fasanen / Râbhüner / Turhanen / Schwa-**
nen / Raigen &c.) diversimodè à Dd. & Saltuariis modo ad
superiorem, modo ad inferiorem bannum referuntur, certa
B 2 Regula,

Regula, quas aves quisque jure minoris vel majoris aucupii persequi possit, tradi non potest. In Bavaria: Perdices, Attagenes & Urogalli ad minus aucupium spectant. *Const. venat. Bavar. cap. 22. ibique Khraisl. per totum.*

V. II. Ratione modi Venatio alia est legitima, alia non legitima.

2. Venatio alia legitima, alia non legitima

Hæc est, quæ sit contra Leges Venatorias: De jure etiam communi venationem certis temporibus prohiberi posse, & consequenter certis tantam temporibus venari licere, tradit Sebast. Med. de Venat. part. 1. quest. 10. & 11. Contra leges enim venatorias, hoc est: *Unwaidmannisch zujagen* item *Hesken/Gruben/Sulzen zurichen/* venari non permittitur, nisi quis antiquitus ita præscripserit: Non enim quomodo & quando quis venari velit, cujusque libidini permitti debet; & hoc propterea, cum ex libidine & immoderato affectu fa-

Leges Venatorias.

cilè omnia humana opera reddantur illicita: Hinc in Constitutionibus Venatoriis *Jage-Ordnungen* disponi solet: Ne insidiæ feris struantur modis non legitimis nec permissis, ne plagæ seu retia non nimium arcta, sed ordinata & tolerabilia sint, *es müssen die Zeug vnd Netz nicht zu eng / sondern dem vordordneten Spiegelmaß gleich seyn/* ne feræ capiantur, nisi ad justam mensuram excreverint, ut foeminis parceretur, imprimis quando foetum gerunt: Ut Cervus tantum à Festo Michaelis usque ad Nativitatem Christi, Aprivero à festo Galli usque ad nativitatem Christi capiantur &c. Ratio est, quia tum cervi & apris opimi & optimi sunt. Et ut bannus ferinus conservetur ne nimia ferarum fiat de populatio. Sic Constitutionibus Principum Saxonie cavetur, ut ab omni venatione post Bachanaliam abstinatur usque ad diem Bartholomæi inclusivè, sub poena 100 florenorum solvenda præfecturæ cujusque loci, in quo contra Edictum quid factum fuerit, Matth. Coler.

Coler. *ad c. auditis de præscript. num. 39. Vid. omnino d. Con-*
stit. Venat. Elect. Bavar. & ad eam Khraiff. cap. 2. & 3. Con-
fer. Sebalt. Medic. d. tract. part. 1. cap. 4. Georg. Mohr. part.
2. cap. 10. num. 8.

III. Ratione Loci Venatio alia fit in saltu, alia in Latifun- VI.
diis, illam saltuosam eine Forstjagt. Hanc eine Heckenjagt ap-
pellant. Noe Meur. de j. foresti part. 2. tit. Wie viel species
die forstliche servituz. &c. 1. Venatio a-
 lia eine Forst,
 alia eine He-
 ckenjagt.

IV. Ratione Formæ distingui potest, quod alia fiat taci- VII.
te, alia cum cornu & clamore quam clamorosam appellant, alia
canibus vom Strick zu hehen | alia laqueis, alia foveis, alia armis
& tormentis aliisque modis arg. l. 28. & 29. ff. ad L. Aquil. S. si
quis vers. nemo retia 2. Fend. 27. Wesenb. d. tit. de A. R. D. n.
7. vers. Forma venandi. 4. Venatio
 alia Tacita
 alia clamo-
 rosa.

MEMBRUM TERTIUM

De

CAUSA EFFICIENTE.

THES. I.

CAUSA EFFICIENS Venationis est vel Remota vel
 Propinqua. Hæc est ipsa industria hominis Venatoris
 Georg. Obrecht, *diff. 1. Civ. 14. de Venat. th. 11.*

II. ILLA est jus Naturale seu Gentium, quia hoc jure omnia ani- II.
 malia, quæ terramari & cælo capiuntur, hoc est, feræ bestia, Causa Effie.
 est jus Gen-
 tium,
 volucres, pisces capientium fiunt *d. §. 12. 1. de R. D. l. 1. §. 1. ff.*
de A. R. D. quod enim nullius est, id ratione naturali occu-
panti conceditur l. 3. ff. d. tit. Nec immerito, quia quod omni-
bus nascitur, industriæ præmium est. Vid. Hugo de Roy in
tract. de eo quod justum est lib. 1. tit. 5.

B 3

A præ-

III. A prædicto verò jure postmodo jus Civile & mores ho-
 jus venandi dierni recesserunt, & Imperatoribus, aliisque summis princi-
 Principes hodie sibi proprium fecerunt. Sed Quær. jam hic quo ju-
 re? Et num rectè subditis adempta sit venatio? Graviter hac
 Quær. num de re disquiritur apud Dd. & meritò in dubitationem voca-
 rectè: quod tur, quia non solum jure Naturali sive Gentium (*ut hæcenus*
 Aff. *diximus*) omnibus permitta, quod à Principe tolli nequit §.
pen. l. de j. N. G. & C. sed etiam voce divina hominibus jus ve-
 nationis concessum est: Dominamini (*enim inquit*) summus
 ille creator *Genes. cap. 1. vers. 28.* piscibus maris & volatilibus
 cœli & universis animantibus, quæ moventur super terram.
 Nihilominus tamen optimo jure subditis illud jus adem-
 ptum esse putamus. Quoniam Reipublicæ gubernatio à
 Deo ita concredita & commissa est Principibus, aliisque sum-
 mis Magistratibus, ut gubernent eam cum præcipiendo, tum
 prohibendo, prout salus Reipublicæ & necessitas exigit.
 Unde cum viderunt Principes, magno cum Reipublicæ de-
 trimento conjunctum esse, imo cum interitu & everfione
 ejusdem, venationis otio si promiscuè indulgerent: subditi
 Ratio tri- 1. enim per hoc ab officiis suis avocarentur 2. Pax publica
 plex. (quia sine armorum subsidio vix venari potest) exinde tur-
 baretur, & aucto jam genere humano denique 3. facile ali-
 qua ferarum species tota extingui poterat. Justissimis igitur
 de causis, & publica utilitate ita exigente, merito Principes
 venationis jus subditis suis interdixerunt. Sic argumentor.
 Sine quo nulla civitas potest esse salva, id merito à Bono
 Principe prohibetur.
 At absque certo venandi ordine (*ut probavimus*) nulla
 civitas seu Respublica poterat esse salva. E. Plures rationes
 videri possunt prolixè apud Wefenb. d. 1. de A. R. D. num. 7.
 Andr.

Andr. Fachin. *lib. 1. contr. 1.* Dom. Arum. *Exerc. 4. th. 9.*
Georg. Franzk. *Exerc. 4. quæst. 2. num. 6.* Philip. Hænon.
disp. 4. contr. 6. Domin. de Soto *lib. 4. de just. & j. quæst. 6.*
art. 4.

Rationes etiam supra pro Negativa allatæ, nihil ad ver. IV.
fiantur : Disting. enim est inter *jus Naturale Positivum & Ne-*
gativum, illud Princeps non potest tollere, ad Hoc vero perti-
net jus venandi, quod limitari aut tolli ex causa nihil prohi-
bet, accuratè hæc traduntur à Suaretz. *lib. 2. de legibus c. 14.*
num. 14. Dom. Soto *lib. 1. de Inst. & j. quæst. 4. art. 5.* Et opti-
mè Hugo Grot. *de j. Belli ac P. lib. 2. cap. 2. n. 5.* *Lex enim Ci-*
vilis (inquit) *quanquam nihil potest præcipere, quod jus natura*
prohibet, aut prohibere quod præcipit, potest tamen naturalem li-
bertatem circumscribere & vetare quod naturaliter licebat, atque
etiam ipsum dominium naturaliter adquirendum, vi sua antever-
tere. Vid. præter supr. alleg. Joh. Harpr. *ad d. §. 12. num. 94.*
100. & seq. D. Erasmus Ungepaup. *p. m. Hospes quondam meus*
honoratissimus Exerc. just. 5. quæst. 5. in Nego. Joh. Wurmbs.
nucl. jur. contr. lib. 2. tit. 1. contr. 5. Speckhan. *cent. 1. quæst.*
97. Didac. Cavarruv. *ad Reg. peccatum de Reg. j. in 6. p. 2. §. 8.*
Fern. Vasq. *Illustr. contr. lib. 2. cap. 29. num. 37. 39. & seq.*
Anton. Peretz. *in Cod. tit. de Venat. ferar. lib. 11. num. 7.* Si-
nold. Schütz. *Exercit. j. 5. th. 8. lit. C.* Georg. Mohr *tr. de*
Venat. &c. part. 1. cap. 2. per tot.

His & aliis de causis commotus FRIDERICUS Impera- V.
tor salutarem Reipubl. constitutionem sancivit, & subditis Fiider. Impe-
rat. primò
subditis ve-
nationes ad-
emitt.
præsertim Rusticis primo Venationes ademit *§. si quis 5. vers.*
nemo lib. 3. Feud. tit. 27. his verbis : *Nemo retia sua aut la-*
queos, aut alia qualibet instrumenta ad capiendas Venationes
tendar. Quam potestatem deinde etiam Imperatores, Va-
sallis

9.

Principes
Comites &c.
postea & hoc
jus sibi rectè
reservarunt.

salis suis Electoribus, Principibus, Comitibus, Baronibus, Nobilibus, remunerationis ergò, quod strenuam in propugnando imperio nayarunt operam, una cum ditionibus in investituris concesserunt. Quique postea, Imperatores aliosque summos Principes secuti, rectè etiam hoc jus in suis ditionibus & terroriis, (*frustra nonnullis Dd. dissentientibus*) sibi reservarunt, & subditos suos à Venationibus repulerunt: quia per Doctrinam Dd. quilibet Princeps, Comes vel Baro, tantum potest in sua ditione quoad eorum subditos, quantum Imperator in Imperio. Generaliter enim Vasallus in re feudali omnem potestatem & utilitatè, quam investiens habuit, consequitur: consequenter etiam sic contra jus Commune, quoad subditos suos, statuere possunt. Baldus in l. 1. quæst. 43. ff. de R. D. & in Rubr. cap. un. quæ sint Regalia. Peregrin. de jure fisco lib. 1. tit. 2. num. 81. & 92. Gail. de pace publ. lib. 1. cap. 6. num. 10. ibiq. allegari. Id quod ex hodierna Germaniæ consuetudine & experientia notoria, absolutissima rerum Magistra, satis liquet.

VII. Sic & apud nos COMITATU RAVENSBERGENSI:

Edictū Prin-
cipum Juliae
cenf. quo ad
Venationes.

In Fürstl. Sächsischer Policey Ordnung / sub Rubr. vom Jagen vnd Weydwerk. tale extat edictum: Es sollen vnser Ambte leute vnd Befelchhaber bey schwerer Straffe vnd vnser Bngnaw de verbieten lassen / das niemand er sey wer er wolle / einig Wildpreth mit Büchsen oder Bögen schiessen. Das auch niemand / denn die Wandeler Büchsen vnd Bögen tragen / vnd doch nicht oußerhalb der Wege vnd Strassen. Gleichfalls das auch niemand / omb oder in vnser Wildbahnen jage / auch alle andere sit seyn Geistlich oder Weltlich / vnser Diener oder andere / die nicht von der Ritterschafft / oder des nicht sonderlich privilegiert, sich alles Jagens auch mit Haasen / Canin vnd Feldhänner enthalten.

halten. Daß aber sonst unser Ritterschafft Haasen vnd Fiedl
 hñner vmb ihre Häu ser da sie wohnen / auff ihrem Erb fangen/
 mögen wir erleiden / daß solches wie an einem jeden Ort von Al-
 teers herkommen / vnd gewöhnlich gehalten werde. Ex hac Con-
 stit. patet Minores feras, Nobilibus semper venari licere, Ma-
 jores vero feras hohen Wildt / non aliter, nisi expresse iis in li-
 teris investiturae sint concessae, daß ihnen die hohen Jagten
 außdrücklich vertiehen seynd / vel præscripserint. Joh. Schneid.
 ad d. §. 12. l. n. 5.

Quo veto titulo hodiè Venatio ad Principes pertineat? VII.
 non eadem Dd. sententia: Valent. Riemer. de cad. 4. Coroll. 1. Quo titulo
 Arniseus lib. 3. de j. Majest. c. 4. n. 9. ibiq. allegati, longissimi Principes ha-
 temporis præscriptioni, eamq. subsecutæ subditorum patientie beant venat-
 attribuant. Sed malè. Tum quia Venatio, quæ ex Jure tionis Quæ r.
 Gentium descendit, habile objectum præscriptionis non est, Rejicitur ti-
 tum, quia subditi contra Principes Imperio & potestate uten- culus præscri-
 tes, jus suum defendere non potuerunt: Accedit & hoc, ptionis.
 quod non sit verisimile, ab initio subditos patienter ejusmodi
 prohibitiones admisisse, & quod lex præsumat in casibus in-
 solitis & actionibus subditorum ante non usitatis, potius coa-
 ctionem & metum, quam voluntariam liberalitatem & spon-
 taneam assensionem. Fern. Vasq. illustr. controu. lib. 2. cap.
 83. n. 27. Guido Papa consl. 1. num. 12. & Consil. 65. num. 4.
 Fulv. Pacian. de probation, lib. 1. cap. 30. num. 80. Johan. Carl.
 de expens. c. 9. num. 3. Minus rectè ergò præscriptio præten-
 ditur, quia caret fundamento, & de mora & negligentia sub-
 ditorum hæcenus non constat, nam ubi non est negligentia,
 ibi præscriptio initium sumere nequit text. in l. Genero 8. ff. de
 his qui not. infam. Gail. 2. observ. 105. n. 6.

Non etiam II. Nuda occupationis id adscribendum, quia VIII.
 C etiam si

ut & nuda occupatio- nis, etiam si hæc quoad publica loca, tanquam vacua, sufficere possit, quoad privata verò deficit, cum unusquisq; privatorum jus in fundo suo liberè venandi quæsitum habeat, quod princeps nuda occupatione auferre ipsi non potest. Iure igitur potius superioritatis & publicæ utilitatis, (propter rationes supr. traditas) quæ non rarò commodis privatorum præponderat, arg. l. 6. de just. & j. juncta l. 1. ff. de vsucap. ademptio hæc defendi posse videtur, cum Georg. Frantzk. *Exercit. 4. quæst. 2.* vid. Bachov. *ad Vol. 2. Trentl. disp. 20. th. 3. lit. A. Suth. disert. 4. corollar. 4.*

MEMBRUM QUARTUM.

De

MODIS, HODIERNIS MORIBUS
VENATIONEM ACQUIRENDI,

THESIS I.

Causa Efficiens Venationis hodie potest esse jus Civile.

CAUSA EFFICIENS *Remota*, hodiè potest esse JVS CIVILE, propterea etiam in *Definit. nostra* ejus mentionem fecimus, constat enim, hoc jus alicui interdum ex *Constitutione vel Statuto*, nonnunquam ex *Consuetudine & præscriptione*, aliquando ex *privilegio*, seu *speciali Principis concessione*, vel *Emptione* sive *permutatione* competere. Et cum jus Civile & mores hodierni à jure Gentium divortium fecerunt, jus venandi Domini Territoriorum sibi solis adscripserunt. Proinde *jus venandi* quod *his modis* acquiritur, merito *juris Civilis esse* censetur: De præcipuis tantum agemus.

II. *Modi acquirendi Venationem hodiernis moribus, duo præcipuè sunt: CONCESSIO scilicet, ac PRÆSCRIPTIO.*

Conces-

Concedere verò hoc sine dubio possunt: *Domini territoriorum*, ut & ii, qui hoc legitime præscripserunt. **CONCESSIO** illa fit plerumque per *investituram*. In qua duo præcisè observanda 1. quod concessa venatione omnia quoque illa concessa creduntur, quæ ad capturam ferarum facere possunt *text. in l. 2. ff. de jurisd. l. 1. §. aquæ 8. ff. de Rivis. 2. Ipsissimus investituræ tenor. c. unic. 2. F. 18.* Investitura enim ex communi Doctorum sententia est strictissimi iuris. Rosenthal. *de feud. cap. 6. conclus. 37. Mozz. de origin. feud. n. 21.* Unde vulgatum illud axioma: Quod investituræ tenorem non restringere nec ampliare, sed prout verba sonant, interpretari debeamus. Ulterius enim de feudorum natura non disputandum, quando de Voluntate ac mente investentis constat, quia tenor investituræ omnifeudorum naturæ derogat, à quo ne transversum quidem unguem est discedendum. Herm. Vult. *de feud. lib. 1. cap. 7. num. 56. Schuff. consil. 98. num. 1. & seq. cent. 1. D. Bened. Carpz. Jurisp. For. part. 3. constitut. 29. defin. 10.* Nunquam enim præsumitur, quod Princeps per prælibatam concessionem & actum, sibi præjudicare velit, nisi quatenus discretè exprimat *c. super eo 15. X. de offic. deleg. Andr. Knichen tr. de vestitur. pactio. part. 2. c. 1. n. 64.*

Ex hisce principiis, varix & Nobiles quæstiones circa interpretationem vestiturarum à Dd. moveri solitæ, facile dilui possunt, aliquot attingamus.

Quar. 1. *An concessa Venatione majore das hoheroth und schwarz Wildpreth / concessa quoque credatur venatio minor?* Neg. quia Venatio major & minor sunt diversæ species, adeoque ab una ad alteram argumentari non licet *arg. l. 32. ad L. Aquil.* Nec enim talis concessio, quæ ad certam speciem aperte directæ est, extra eandem speciem, patitur interpretationem,

Personæ C6,
cedentes
quæ.

Primus mo-
dus est Con-
cessio per in-
vestituram.

Investitura
est strictissi-
mi iuris.

De inter-
pretatione Ve-
stituræ

Q. 1
Concessa
Majore Ven-
atione, non
creditur con-
cessa minor.

tionem, quia interpretationi locus non est, ubi verba sunt clara & perspicua *text. in l. 25. §. 1. ff. de leg. 3. l. 137. §. 2. in f. de V. Oblig.* Besoldus tamen in *Thef. pr. verbo Jagen / Jagt recht. vers. ego ita.* distinguendum esse putat, ut cui competit die hohe Jagtbarkeit / vi superioritatis territorialis, in *Kraffe der Fürstl. vnd Lands-Obrigkeit* / is jus capiendi habeat feras omnes indistincte, secus si præscripserit, vel jure particulari habeat, das hohe Wildpreth zu jagen. *per trad. rationes. vid. Khraisl. ad Constit. Bavar. Venat. cap. 2. n. 11.*

Q. 2. V. **Quæ. II.** *An Generalis vestitia pactionis aller Jagts gerechtigkeit / contineat tam majores quam minores, imò omnium ferarum genus?* R. Si hæc quæstio ex jure Civili definienda esset, tum affirmativam omnino suadet, illimitata & generalis illa concessio, quæ & generaliter & sine distinctione accipienda, (*per vulgata.*) Investitura enim (*ut diximus*) nec restringenda nec amplianda. Et quod in genere dicitur ad omnes species extenditur *l. 8. ff. de public. in rem act. l. 1. §. 1. ff. de legat. præst.* Et ita docent *Petr. Heig. p. 1 quæst. 15. n. 61. & seq. Cavarrov. variar. Resolut. lib. 1. cap. 13. n. 1. & seq. Regner. Sixtin. de Regal. lib. 2. c. 18. num. 48.* Nec movet quod in generali jurisdictionis concessione tantummodo veniat ima seu minima, uti urget *Knichen d. tr. de vestitur. pact. p. 2. cap. 3. num. 19. per tot.* Responderi enim potest: jus Venandi diversam esse speciem à jurisdictione, ut *supr. Memb. 1. th. 12.* probavimus, *vid. cit. Sixtin. d. l. num. 51.*

VI. **Quoniam** verò hac in re, non tam juris Civilis definitionibus, quam experientiae & observantiae inhærendum: Ex *hodierna consuetudine*, cum Principes raro soleant concedere vasallis suis jus venandi feras majores, cum quis investitus fuerit castro, in quo sunt plures sylvæ atq; feræ, prædicta formula:

Secus de Hodierna Consuetudine.

mula: mit Jagtgerechtigkeit / probabilius est, minores tantum feras Principem concessisse, nisi specialiter & expressè, contrarium fuerit actum arg. l. 1. de off. eius cui mand. est iurisd. Bened. Carpz. Iurisp. For. part. 3. const. 32. de fin. 17. num. 15. Meischner. tom. 1. lib. 2. decis. Cameral. imper. num. 2.

Quæst. III. An Dominus Foresti concedens alicui potestatem, nach Fuchß vñ Hasen zu richten vñ zu baissen / intelligatur etiam tribuisse facultatem, einen Fuchß oder Haasen mit der Wächsen zu schießen? Quod Negamus, quia & in hac concessionis specie modus est appositus, qui strictissimè est observandus. Insuper & hic diversa ratio, ergo & diversa juris dispositio arg. l. 9. ff. de Edend. l. 32. ff. ad L. Ag. l. quod inde apparet. Quod feræ ex bombardarum sonitu disturbantur, atque in fugam conversæ sua lustrare relinquere solent, id quod non fit per capturam, laqueis & retibus, similibusque instrumentis institutam. Et hanc opinionem communi praxi & observantia receptam esse, testatur Joh. Harpr. ad d. §. 12. l. de R. D. num. 251.

Ejusdem farinae est & Quæst. IV. Num Princeps qui jus venandi in certo territorio alicui concessit, etiam jus aucupandi & piscandi dedisse censetur? Quod itidem Negamus cum Harprecht. pract. l. num. 225. Quia & hæc sunt distinctæ species, arg. l. 9. §. 5. ff. de vsufr. à quibus nihil inferitur l. fin. ff. de Calum. l. 20. ff. de Minor. Differunt enim ratione Objecti, substantia & qualitate, & diversis quoque nominibus appellantur, quæ & per consequens diversos habent effectus, secundum Gotofr. in l. 7. C. de jure Codicill. add. Sebast. Medic. in tract. de Venat. p. 1. in præfat. n. 34. & seq. Gail. de pignorat. observ. ult. n. 4. Hinc etiam rectè inferitur, quod is qui Venationem ferarum in alterius territorio præscripsit, virtute hujus præ-

VII. Q. 3. Cui tantum concessa potestas nach einem Haasen zu richten/ille non habet potestatem einen zu schießen.

VIII. Q. 4. Qui jus venandi concessit, jus aucupandi & piscandi dedisse censetur.

præscriptionis ibidem aucupari & piscari nequeat, quia qui usus est una specie jurisdictionis, non acquirit jurisdictionem in aliis diversis speciebus, quia Regula est: quantum possetum tantum præscriptum & non amplius l. 1. §. 5. ff. de itin. act. priv. cap. auditis. 15. X. de præscripte. Gail. d. obs. ult. de pignorat. num. 4. Klock. Tom. 1. consil. 50, num. 50. Pruckman. in tr. de Regal. §. venatio c. 4. n. 67.

Q. 5. IX.

An is qui jus venandi in sylva habeat, possit ramis cingere sylvam? D.

V. Quæri potest, Num is qui jus venandi in sylva quadam habeat, eamque lignis & ramis cingere, ac bannum Venatorium cinen gehägten Wildbahn! constituere possit? Ob der zu jagen auch zu hagen Wacht habe? Quamvis vero Venatio cincturam Sylvarum præcisè non requirat Noe Meur. p. 2. tit. Ob der zu jagen etc. Ex consuetudine tamen id affirmant Gail. lib. 2. obs. 68. num. 7. Regn. Sixtin. de Regal. lib. 2. cap. 18. num. 66. Modo frondes & ligna, quibus ejusmodi cinctura perficitur, non desumantur è sylva illa aliena, quæ nudum jus venandi debet, sed adportentur aliundè. Id tamen cum Petr. Frider. Mündan. de Process. lib. 2. cap. 41. num. 1. Intelligi debet, si, id absq; præjudicio alterius fieri possit, v g. Si alius quispiam jus pascendi, usum vel usumfructum haberet, hunc invito fructuario dereriores per hoc facere non potest Joh. Wurms. Exerc. j. publ. 3. quæst. 10. Harpr. ad d. §. 12. num. 272. Ludovic. Gilhauf Arbor. judiciar. part. 1. de juris d. cap. 1. n. 89.

Q. 6. IX.

Jus glandis legendæ ad Dominū sylvæ pertinet.

VI. Rectè hic Quæritur cujus sint fructus sylvæ venatoria. An ad Dominum sylvæ, an verò ad eum, qui in illa jus venandi possidet, pertineant? Nos putamus in dubio jus glandis, quæ sunt pars sylvæ, ad Dominum pertinere, non ad illum qui in ea jus venandi præterdit, nisi vel conventionem seu pacto; (quod servandum l. 1. l. 7. §. 7. ff. de pact.) vel longo usu seu consuetudine, (quæ etiam vicem legis obrinet l. 1. §. fin. de aq. pl. arc.)

pl. arc.) vel legitima præscriptione aliud alicubi obrineat, cum Andr. Gail. *d. lib. 2. obf. 68. n. 1.* Noe Meurer. *in tract. foresti part. 2. tit. Ob die Eichel/ Früchte vnd ander wild Obst* Georg. Mor. *d. tract. part. 1. c. 2. n. 23. facit l. 9. §. 1. ff. ad Exhibend.* Et licet glandis nomine, omne genus fructuum intelligatur *l. un. ff. de gland. leg.* nihilominus tamen inutiles & viles fructus sylvæ servienti pro usu & alimentis ferarum debentur: Uno enim concessio, & reliqua concessa intelliguntur, sine quibus illud commodè explicare nequit *l. 2. ff. de iurisd. l. 3. §. 2. de S. R. P. Gail. dict. l. n. 3. Mor. d. l. num. 27.* Alias enim brevi feræ quoq; fame perirent, cum alimenta denegans necare videatur, *l. 4. ff. de liber. agnosc. l. 34. ff. de re judic.* Dissentit hic Harprecht: *d. l. n. 278.*

Insuper Dominus sylvæ venatoriæ, in qua alius jus venandi habet, non prohibetur ex ea ligna cædere, ac arbores ad usum ædificiorum vel ob aliam necessitatem, commodi & lucri sui gratia, aliisque vendere, dummodo moderatè hoc fiat, secundum consuetudinem antiquitus observatam, ita videlicet, ne jus venandi per id impediatur, & vergat in præjudicium alterius, & servituti juris venandi officiat *l. 10. ff. de servit.* Expediti enim juris est: quod nemo propria auctoritate, servitutum rectè constitutam deteriorem facere possit *text. in l. 20. §. 4. de servit. V. P. l. 15. §. 6. de servitut. Gail. d. obf. serv. 67. n. 5. Vid. Bened. Carpz. jurispr. for. part. 2. constit. 41. defim. 2. Joh. Köppen decis. 15. num. 13.*

Et illud VII. hic quaestio est, an à quolibet cui jus venandi concessum est, cedi & transferri vicissim in alium possit? Cuiusmodi Cuiusmodi Quod asserimus per tot. *tit. de heredit. vel act. vend.* cum, quia illud alii vicissim cedere potest, tum & secundum Doctores, quicquid est transmissibile

bile

XI.
Sylvæ Domini
nus an ligna
& arbores
vendi possit.

Servitutum
quis deterio
rem facere
non potest.

XII. Q. 7.
Cuiusmodi
di concessum
illud alii vic
ciffim cedere
potest.

bile, ad hæredes plerumque est cessibile: Sicut è diverso quicquid non transmissibile, id nec cessibile *l. 42. ibiq.* Bartolus *num. 1. de administr. tut.* At Venatio est transmissibilis (ut *supr. Memb. 1. probavimus*) Ergo, Facit *l. 21. C. mandat.* quia de sua re disponendi quisque liberum habet arbitrium.

XIII. A Generali vero hac assertione. *Excipitur 1.* Si princeps id ad certam restrinxit personam, his vel similibus verbis: Concedimus tibi tantum hoc jus venandi, tum utpote personale transferri in alium nequit. *l. 3. §. ult. quibus mod. usufr. amitt.* Vid. copiosissime hac de re Tiraquell. *traët. de retract. lignag. §. 26. gl. 1. num. 47. & seq.* sæpè cit. Harpprecht. *d. loco. num. 202.*

XIV. *Excipiuntur. II. Venationes Gratuitæ seu precariæ, vulgò Gnaden Jagten.* Hæ enim ex prædicta Regula non sunt transmissibiles *l. 12. §. 1. de precar.* (quippe à concedente ejusvè hærede, liberè & quodocunq; libuerit, revocari possunt: Precarium enim est: Definitore Ulpiano *in l. 1. ff. de precar.* quod precibus petenti utendum conceditur tamdiu, quamdiu is qui concessit patitur) Ergò nec cessibiles. Idque adeo verum esse scribit Ioh. Harppr. *cit. loco num. 222.* ut Venatio ad certum usque tempus per Principem precario concessa, etiam ante tempus effluxum, revocari queat. per *text. in l. 12. in pr. ff. de precar.* Bescold. *in Thesaur. Pract. ad verbum Jagten Jagtrechte.* verè: *venationes precariæ Khraiffser. de j. ven. Bavar. cap. 2. num. 33.*

XV. Insuper notandum hic quod illi, quibus venationes precario concessæ sunt, intra suos fines & limites permanere debeant, nec ultra illos venari possint: quia contractus ex conventionem legem accipiunt, nec actus agentium, ultra illorum intentionem quid operari possunt *l. 23. de Reg. jur. l. 5. ff. de Transact.*

Limit. id 1. in Venationibus personarum libus.

2. In Venationibus gratuitis.

Venationes precariæ sunt stricti juris?

act. Et quod à Principe permittitur, ita permittitur, ut sine in-
 iuria cuiusquam fiat. *text. in l. 2 §. merito 10 & §. 16. ff. ne quid
 in loc. publ.* Quare illi, quibus huiusmodi venationes preca-
 riò concessæ sunt, non immeritò concedentibus, se vicissim,
 quod videlicet conventionis seu concessionis legem obser-
 vare velint, & contra facere nolint, per literas Reversales
 obligare debent. Confer Wehner. *in observ. ad verb. Revers.*
 Sebast. Khraiffser. *d. tract. cap. 4.* Et hæc de interpretatione
 investiturarum sufficiant, Nam quæstiones omnes huc spe-
 ctantes tractare, præ angustia temporis non licet.

II. Modus acquirendi hodiernis moribus, est PRÆSCR. XVI.
 PRIO. Cæterum, cum circa hunc modum inter Illustres & nobi-
 les varia controversia oriri solent. Quæro quomodo & quanto
 tempore jus venandi præscriptione acquiratur? Dd. communiter
 & Andr. Gail. statuunt, non præscribi nisi immemoriali tem-
 pore. Sic enim inquit præd. Gail. *obs. 66. lib. 2. num. 7.* Quo-
 niam Venationes sine facto hominis exerceri non possunt,
 consequens est, hanc servitutem venandi esse discontinuam,
 quia facta seu actus hominis sunt discontinui *l. servitutes 14.
 ff. de servit.* ideoque non præscribitur huic servituti juris ve-
 nandi, nisi tanto tempore cuius initij memoria non extat in
 contrarium, per *text. in l. 1. §. fin. ff. de aq. & aq. pluvi.* Et hæc
 antiquorum Interpretum distinctio, inter servitutes conti-
 nuas & discontinuas, illarumquæ præscriptiones, communi
 calculo approbata, & hodiè in foro recepta est: Sicut de hoc
 testatur Guido Pap. *decis. 573.* ubi ait: in Camera consilii Del-
 phinatus ita decisum fuisse, Et secundum eam in Camera Im-
 periali in causa **Problochs** contra senatum & communitatem
 Haganoensem iudicatum; attestatur quoque Mynsing. *cent.
 4. obs. 53.* Et hanc amplectuntur quoque Bartol. & Martin.

XVI.
 II. Modus
 Venationem
 acquirendi
 est Præscri-
 ptio.
 Quæ. quans
 to tempore
 Venationi
 præscribat

D

Lau.

9.

Laudens. in d. l. 4 ff. de servit. Alexand. d. Immola conf. 6. vol. 1. & conf. 69. Covarruv. lib. 1. var. resol. cap. 17. n. 11. & 12. Francisc. Balb. de prescript. p. 2. p. 4. q. 1. n. 1. Cæpolla de serv. præd. Urban. c. 19 & c. 20. Modestini. Pistor conf. 7. n. 5. & seq. Bernh. Wurms. lib. 1. observ. tit. 27. obs. 5. n. 11. Gometz. resol. c. 15. num. 27. & seq. tom. 2. Valq. controuv. lib. 2. cap. 84. n. 6.

XVII. Rejicitur distinctio inter servitutes continuas & continuas. tamen juris verior est opinio, quod quælibet servitus, sive personalis sive realis, continua quam discontinua, (nullo attento discrimine in hoc servitutum continuarum vel discontinuarum, utpote, quæ nequæ jure, nec firma ratione ulla probari potest) præscribatur longo tempore, decem annis inter præsentis & viginti inter absentes: text. evidentissimus in l. fin. C. de præscr. longi temp. latè Wesenb. in paras. ad tit. de servit. n. 5. ibique Bach. & Hahn. in not. & observat. Valent. Riem. illustr. quest. decad. 4. quest. 7. Andr. Gerhard. decad. 5. quest. 3. Georg. Mor. d. tract. de iure venandi. p. 2. c. 1. n. 50. & seq. Donell. lib. 11. comm. c. 11. Franc. Duar. ad l. 28. ff. de serv. Urban. præd. Bronch. cent. 1. assert. 97. Anton. Fab. lib. 19. conj. 1.

XVIII. Præscriptio strictissimi juris. Insuper & illud hic maximè notandum, quod præscriptio strictissimi juris dicatur, nec de similibus ad similia, multò minus ad desperata & diversa extendi potest arg. l. 17. pr. ff. de aq. & aq. pluv. Hinc præscripta venatione, non statim censetur præscribens jus habere ut solus ibi venetur: In multis enim Germaniæ partibus jus venandi pluribus, in eadem sylva, ac eodem saltu, diversis tamen respectibus competit: Uni, jus venandi feras majores, **hoch Wildprrsch** alteri, minores **klein Waidwerck**. Quia jus venandi non amplius spectat ad Principatus, Ducatus & comitatus, nisi quantum est præscriptum, at non amplius est præscriptum quam possessum cap. cum in sua

in tua de Decim. cap. auditis & cap. cum olim de praescripti. Possessio vero, nusquam ultra & extra possessionis terminos extendi, sed quilibet intra praescriptos juris foresti terminos, se continere debet. *text. in l. 11. §. 6. ff. de Except. rei jud.* Schurff. *consil. 86. num. 3. cent. 2.* Welenb. *ad ff. de Vsurp. & Vsup. num. 11.* Andr. Gail, *de pignorat. observ. ult. num. 7.* Regn. Sixtin. *ibiq. allegati de Regal. lib. 2. cap. 18. n. 56.* Hinc, qui jus venandi in alieno territorio praescripsit, virtute huius praescriptionis, ibidem aucupari & piscari nequit. *Vid. Membr. 4. th. 8.* Eadem ratione, qui in sylva aliena praescripsit majorum ferarum venationem, non propterea minores feras occupare poterit, & è contra Petr. Heig. *part. 1. quest. 15. n. 69.*

MEMBRUM QUINTUM

De

SUBJECTO, SEU PERSONIS
ACQUIRENTIBUS.

THES. I.

SUBJECTUM seu PERSONÆ ACQUIRENTES in genere sunt omnes illi, qui aliorum jurium non sunt incapaces. Excluduntur in specie vero **I. RUSTICI** (*per rationes supra Memb. 3. datas*) Et quamvis captura Urforum, Aporum ac Luporum, Constitutione Friderici Imperat. Subjectum seu personæ acquirentes. **I. Rustici,** permanit libera *§. si quis vers. nemoretia Lib. 2. Feud.* Contrarium tamen, jam tot annorum interventu, circa Urlos & Apros introductum est, *und werden die wilden Schwein/ nach Teutschem Gebrauch in die Hochforstliche Obrigkeit gezogen.* adeo ut ab eo quod olim fuit, ad id quod nunc viget, argumentari

D 2

mentari

mentari non possim *arg. l. 98. §. 8. ff. de solution. Andr. Knichen de vestitur. part. p. 2. n. 49.*

II. Animalia nociva Rustici adhuc occidere possunt. *Animalia nociva Rustici adhuc occidere possunt.* Lupos, Leones &c. quæ hominibus, frugibus, & pecudibus nocere possunt, semper adhuc Rustici impugnare, & occidere possunt. *l. un. C. de Venat. ferar. lib. 11. cum defensio sit juris Naturalis, nullo quoque jure prohibita. Iniquum enim foret, si quis pecora sua, contra ejusmodi bestias nocivas etiam occidendo defendere non posset, sed lactuosus spectator esse deberet, dum oves, boves, aut equi, vel abripiuntur vel interimuntur.*

III. Quæritur autem hic: *Quæritur autem hic: quid si lupus, mihi &c. abripiat v. g. Titii pecudem, & Sempronius eripiat eam de faucibus illius, an Sempronius teneatur eam restituere priori Domino?* In terminis tractatur hæc quæstio, apud Pomponium *in l. Pomponius 44. ff. de acquir. R. D. & deciditur in fin. d. l. nostrum manere, quod à lupo eripitur, quamdiu recipi possit id quod ereptum est. Sebast. Medices de Venat. p. 2. cap. 19.*

IV. In multis locis insuper, quoad animalia nociva observatur, ut Rustico vel alio, qui hujusmodi animal noxium v. g. lupum, leonem occiderit, præmium persolvatur. *Leznâ præquantem capiens, an habeat unum præmium seu plura.* Quomobrem quæro: *si præmium propositum fuerit occidenti Leonem &c. si occideris Leenam gravidam an duplici præmio afficiendus sis?* Sunt quidem qui affirmant, quasi duos pluresve Leones occiderit, extinguendo fœtum cum Leena, antequam nocere posset. Negantium tamen opimo vereor, unicum præmium deberi, cum illud proponatur solum ad remunerandam industriam, quæ maior utique non fuit, propter fœtum, qui etiam non censetur esse animal, quamdiu in utero est. *Anton. Peretz. in Cod. tit. de Venat. fer. lib. 11. n. 15. Cit. Medices de Venat. part. 2. cap. 14. Secus si capiat lupum lactan-*

lactantem cum lupatinis, Immola l, in lege 45. ff. ad L. Falciid.
 Confer. Khraiffer. de jure venandi cap. 16. per tot.

II. Prohibentur MONACHI: Clement. ne in agro 10. §. V.

II. Monachi,

porro de statu Monach.

Quo ad Clericos seu personas Ecclesiasticas: Disting. In VI.
 Venatio an
 Ecclesiasticis
 personis pro-
 hibita §

ter venationem *Chamerosam & quietam*: Illam, quæ sit can-
 num & armorum strepitu, exercere non possunt. c. 1. extr. de
 Cleric. Venat. c. 1. extr. ne Cler. vel. monachi tum, ne per eam à di-
 vinitis officijs abstrahantur, tum, quod propter feritatem, arino-
 rum usurpationem, cædes, clamores, cursus, statui eorum qui
 gravitatem morum desiderat, minus respondeat: Hinc & can-
 nes & accipitres alere ijs interdictum c. 2. d. cler. Venat. can. 3.
destinet. 34. cum prohibito sine, censentur etiam prohibita
 media, Limitatur id tamen 1. Si saltus proprios, aut jus venan-
 di alias habeant, quod non ipsi quidem, sed per venatores Lai-
 cos etiam clamorosam venationem possint exercere Zoanet.
 de dupl. Venat. n. mu. 30. Bach. in Not ad Wesenb. de A. R. D. n. 7.
 vers. alia autem. Limit. 2. quod maxime Prælati & Ecclesia-
 sticis personis, causa necessitatis & recreationis, cum canibus
 venari liceat, si in venationibus habeant redditus. Vid. omnino
 Menochius consil. 221. n. 50. & seq. ubi hoc multis probat ex
 Glof. Abbate & aliis, Zoanett. d. l. n. 27. & seq. Imò & hodiè,
 In Germaniâ notum est, Principes Ecclesiasticos, & eos Præ-
 latorum maxime, qui sunt status Romani Imperij, & habent se-
 culari jurisdictionem, & jus venandi seu bannum Syl-
 vestre, vel jus foresti, vulgò *Weltliche Obrigkeit / Gejagd vnd
 Wildbann* / nonnunquam intra proprios sui territorij saltus
 venari: teste Georg. Mor. d. tract. de Venat. part. 1. cap. 8.
 num. 46.

Quieta verò Venatio, quæ fit per Retia & laqueos illis
 non

Venatio ^quam
era Clericis
est licita. non inhibita, cum lex ultra rationem adjunctam non sit ex-
tendenda D. Hahn. in Not. ad Wesf. d.l. n. 7. Panormit. &
Zœsius in comm. ad d. cap. 1. extr. de Cleric.

VIII. Piscatio etiam Ecclesiasticis personis indistinctè per-
missa est; tum, quia magis humilis & civilis, & prædicta ratio
tumultus in ea cessat, tum, quod in cap. Esau. 1. distinct. 86.
dicitur, nullos fuisse venatores sanctos, sed fuisse sanctos pis-
catores, cum piscatio ipsos habeat Apostolos, ante & post
resurrectionem Christi, Imò Christum ipsum approbantem,
& jubentem retia tendi, ac de piscatione comedentem. Luc.
& Iohan. cap. ult. Wesenb. d. num. 7. ibiq. Bach. in Not. aucupium
Venationi. D. Eras. Vngep. Exerc. s. quest. s. in Nego.

MEMBRUM SEXTUM

De

OBJECTO.

THES. I.

Objectum
sunt fera ani-
malia.

OBJECTUM Venationis sunt FERA ANIMALIA, ut
bestiæ, volucres & pisces d. §. 12. 1. de R. D. l. 3. ff. de A.
R. D. Wesenb. sapè cit. num. 7. vers. Materia. Fera au-
tem animalia non præcisè appellamus, quæ Ferocia sunt, qualia
sunt Vrsi, Leones, Pantheræ, lupi, quæ propriè Bestiæ vocan-
tur. Sed Generaliter ea vocamus, quibus immensa atque infi-
nita libera vagandi vis natura inrita est: uti sunt Lepores, Damæ
Cervi, Pavones, apes, columbæ, & alia quam plurima d. §. 12.
14. 15. 1. de R. D. l. 5. §. 5. ff. de A. R. D. Georg. Obrecht. diff.
1. Civ. 24. de Venat. ih. 14. Arnold. Vinnius in Comm. ad Inst.
de Res. Div. §. 14. 15.

II. Dico notanter FERA animalia; Nam observandum
quod

quod tria sint genera animalium I. Quædam sunt *prorsus fera*, quæ ut dixi hujus loci sunt, In quibus locum habet *Regula* animalium, nostra: cum in nullius bonis sint, quod occupanti concedantur. II. Quædam vero animalia, fera sunt naturaliter, sed *accidentaliter hominum industria & diligentia* reddita sunt mansueta: In illis procedit *Regula*: Ut eo usque tua esse intelligantur, donec animum revertendi habeant. Ad eod ut si intercepta ab aliquo fuerint, aut saltem à revertendi consuetudine fraude averfa, in eum actio furti competat, cum nec nuda etiam spes revertendi, quam habet Dominus in animalibus mansuefactis, ei interverti debeat l. 8. §. 1. ff. famil. hercisc. l. 37. ff. de furi. Matth. Berlich. part. 5. conclus. practic. 50. per totum. Sebast. Medic. in d. tract. de Venat. part. 2. quæst. 37. Quam revertendi consuetudo quomodo colligenda. primum verò revertendi animum habere desinunt, etiam tua esse desinunt, & occupantium fiunt, quod factum intelligitur si non revertantur tempore consueto d. §. 15. inf. l. de R. D. Id verò ex certis signis, conjecturis seu actibus exterioribus, (juxta illud: Intima mores, cognoscimus exteriores) pro ratione circumstantiarum, judicis arbitrio relinquendis, judicandum videtur l. 1. §. 2. ff. de j. deliber. l. 1. §. 1. ff. de Effraitor. Pruckman, in tract. de Regalibus §. venatio e. 2. num. 25. D. Bened. Carpz. jurispr. For. part. 4. constit. 36. def. ult. Harprecht. in Com. ad §. 14. 15. & 16. l. de R. D. num. 10. Johan. Schneidew. ad d. §. pavonum 15. l. eod.

De Moribus verò Gallorum & Belgicorum, animalia III. quæ ex consuetudine abire & redire solent, non fieri occupantium, quamvis custodiam evaserint, & animum revertendi deseruerint, sed Dominis permanere, testatur Arnold. Vinn. in Com. ad §. pavonum 15. l. eod.

III. Quædam vero Animalia sunt naturaliter mansueta, IV.

ut

Animalia natura mansuetata cuius sint. ut Gallinæ, Anseres domestici, Pecudes &c. In illis obtinetur talis Regula: Ut ubicunque sint, Domini esse intelligantur §. Gallinarum 16. 1. de R. D. in tantum, ut si forte turbata ea animalia, sciens aliena esse detineat, actione ad exhibendum, & rei vindicatione, vel si lucrandi animo id faciat, etiam furti conveniri possit d. §. 16. 1. l. 8. §. 1. ff. fam. hercyc. Bernh. Surb. dissert. 4. th. 24. præcit. Schneidew. ad d. §. Gallinarum 16. D. Erasmi. Ungep. Exerc. iust. 13. quæst. 2. Dom. Arum. Exercit. 17. th. 5.

MEMBRUM SEPTIMUM,

De

FORMA.

THES. I.

Forma.

Plenè occupari quid.

FORMA Venationis est, ut illa animalia plenè occupentur. PLENÈ occupari dicimus, si ita sint in nostra potestate, non in alterius esse possint. Ex quo, si apes in arbore tua confederint, antequam à te alveo includantur, non magis tuæ intelliguntur esse quam volucres, quæ in arbore tuam nidum fecerint, ideò si alius eas incluserit, Dominus earum efficitur per occupationem, sicut & favos si quos fecerint apes in arbore tua, alius sine furto eximere poterit, nec furti tibi tenebitur, quia apes non fuerint tuæ, sextus in §. apium. 14. 1. de R. D. l. 5. §. 2. ff. eod. Quare non sufficit, licet lethaliter vulneratam esse bestiam constet, cum multa (ut est in Adagio) inter os & offam intervenire possunt, quo minus ea capiatur, Fera ergò ut fiat capientis actu eam captam esse oportet. Et quamvis inter Trebatium & Cajum olim fuit dubitatum, ut videre est ex l. 5. §. 1. ff. de A. R. D. Imperator tamen, rejecta Trebatii sen-

Fera ab uno percussa, & ab alio capta de jur. Civ. sic capientis.

sententia, cum Cajo vult, non aliter occupantis esse, quam si actu quis coeperit *S. illud quasi* 13. l. de R. D. Georg. Obrecht. d. Disput. 24. de Venat. th. 24. & seqq.

Verum, et si Trebatii sententia de iure scripto fuerit re. II. probata, de iure tamen non scripto & sic de consuetudine recepta est, ut asserit Georg. Mor. d. tract. part. 1. cap. 8. n. 5. & seq. ex Glossa in d. l. 5. §. 1. ff. de A. R. D. Et hinc in multis partibus Germaniæ teste præd. Mor. d. l. num. 14. & Wehner. in observat. præct. verbo *Forsrecht*: Inter venatores & saltuarios hodiè de consuetudine & usu receptum est, ut liceat feram bombardam sphaera seu globo istam & vulneratam, (so es schwaiss) fugientem, extra proprium Domini venantis saltum vel sylvam *XXIV. horis*, uno cursu non intermisso persequi, (vulgò *nachsehen* oder *nachsehen*) & in alieno saltu vel sylva capere. Et hoc non sine ratione, nam ubi finis habet necessariam dependentiam à principio, spectatur ipse principium l. 3. §. cio. 2. ff. de minor. Insuper & faciliè fieri posset, ut fera ob acceptum lethale vulnus in invio aliquo lustro concideret, & ita nec vulneranti, nec Domino banni ferini prodesset.

Venator tamen in priore loco ex quo bestiam vulneravit, signum relinquere debet, hoc est: *daß es soll an dem Ort / wo es verwund worden / verbroschen werden*: Ut autem hæc verba (verbroschen werden) eò melius intelligantur, utar verbis Sebast. Khraiff. ad Constit. Venat. Bav. cap. 3. n. 19. Notandum est igitur (*inquit*) quod Venatores quando pro suo studio feras investigant, si eas animadvertunt (quod per canes quos *Leidhund* appellant intelligere possunt) ramum de arbore quadam depromant, vel frangant, & fractum seu fracturam rami in terra eò versus, quo fera tendere consuevit locare vel ponere, sicq; feram annotare soleant & hoc vocatur *verbroschen*:

E

chen:

Secus de Consuetudine.

Feram lethalam aliter percussam fugientem extra sylvam, persequi licet.

Verba: Das Wildt muß verbroschen werden quid significant.

then: Unde dicitur de Venatoribus, *der Jäger verbriche dem Hirsch/Wilde/ vñ anderem Thier/* ratio est, ut constet de principio venationis. In Bavaria biduum conceditur ad perfectionem feræ vulneratæ, prælaudatus Khraiff. *d. loco n. 15.*

IV. Sed Quæritur hic: *an quis feram non vulneratam quæ à canibus fugatur in alieno territorio persequi possit?* Quod plerique negant, quia nemini venari in alterius saltu liceat, & isthæc loci qualitas ubi quis valet venari, tam diu feras prædæ exponit, quam diu in illo loco versantur: Postquam verò excesserunt, amplius illius loci periculo minimè subsunt, cum solo non cohæreant, nec soli naturam vel proprietatem sequantur, sed liberè per agros & sylvas vagentur. Consequens ergo est, ut vi qualitatis isti loco competentis, non nisi in eo ipso loco licitè capi queant. Vid. Joh. Harppr. *ad d. S. 12. l. de R. D. num. 329 & seq.* Noe Meuter. *de jure foresti part. 2. tit. Wie man das Wilde jagen soll.* Besold. *in thes. præct. ad verbum, freye Dursch.*

V. Quia tamen, canes Venatici in cursu statim cohiberi nequeunt, speciales locorum consuetudines introductæ esse solent, qui hanc litem decidant. Sic & *de jure Saxónico* persecutio illa licita est; per expressum *textum in articulo. 61. lib. 2.* ubi dicitur: *Jage ein Mann ein Wildt außser dem Forst/ vnd folgen ihm die Hunde in den andern Forst/ er mag wol nachfolgen/ also daß er nicht blasse/ noch die Hunde nachheze/ vnd mißthut daran nicht/ ober daß Wilde sähel/ seinen Hunden mag er wol wiederruffen:* Hoc est: Venatur quis feram ex nemore suo, & canes illum persequuntur in sylvam alienam; hunc & ipse sequi potest, absque tamen inflatu cornu Venatorii, & incitatione canum, & si feram capiat non delinquit, canesque suos sibi revocare licet. Joh. Schneidew. *ad*

ad d. tit. §. 12. num. 4. Eodem ferè modo perfecutionem feræ fugientis licitam esse, in Gallia & Burgundia docet, Chassan. ad consuetud. Burgund. Rubr. 13. §. 7. quest. 9. dum tamen caput & pedes feræ majoris captæ, Domino banni ferini mitantur.

Similiter & de APIBVS, quid ubiq; locorum consuetu. VI. dinario jure observatur, attendi debet: De Jure Saxonico si ex alicujus domo examen apium evolat ad vicinum, ille vicinus id potius retinere potest, quam is qui persequitur. De Apibus quid Cöfuetudine observatur sim. l. ter attendendum. *Weichbild artic. 120. Fleuchte ein Dienenschwarm auß eines Mannes Haus oder Hoff zu seinem Nachbawren / der ist den Schwarm näher zu behalten / dann jener / der ihm nachfolget, denn die Bien ist ein wilder Wurm.* Vid. Joh. Schneidew. ad §. 14. l. de R. D. num. 6. & omninò D. Bened. Carpz. *Jurispr. For. Rom. part. 4. constit. 36 per tot.* Quibusdam verò in locis secundum Mynsing. ad d. §. 14. l. eod. distinguitur: signaverit ne Dominus arborem in qua apes confederint, an minus, Priori modo apes suas facit, posteriori, non item

MEMBRUM OCTAVUM

FIN E.

THES. I.

FINIS Venationis est duplex: Primarius vel Secundarius: Finis primar. PRIMARIUS est, ut fera animalia nostra potestati, nostròq; juri subjiciamus. SECUNDARIUS, possunt esse illa quæ à Secundarius Wesenb. in parat. de A. R. D. num. 7. in pr. & vers. Finis est, afferuntur 1. Relaxatio animi honesta. 2. Usus ferinarum, ad vitum & amictum 3. Valetudinis exercitatio & confirmatio, deniq;

E 2

Venatio bel- denique 4. Ut sit veluti *belli meditatio*. Egregiè huc faciunt
li meditatio. verba Ciceronis *lib. 2. de Natura Deor.* Immanes & feras bel-

luas (*inquit*) nanciscimur venando, ut & vefcamur iis & exer-
ceamur in venando, ad similitudinem bellicæ disciplinæ, &
ut utamur domitis ac condoce factis, multa que ex earum cor-
poribus remediâ, morbis & vulneribus eligamus. Proinde

Venatio no- (*ait*) aliàs peculiare Regum, Principum, Illustrium ac Nobi-
bile & pecu- lium personarum est exercitium, & rationi convenit, ut Prin-
liare Illustri- cipes cum pro Republica laboribus & curis continuis fatigen-
exercitium. tur, pro sua dignitate venationem animi recreandi ac virium
recipiendarum causa, paratam & præcipuam habeant, idque
propterea, ne quod tempus ipsis pereat, sed præliorum simu-
lacia meditentur. Plura illustri huius exercitii elogia vid.
apud Petr. Heig. *quæst. j. tam Civ. quam Canon. part. 1. quæst. 15.
in princ.*

II. Ex hisce dictis ad oculum patet, quod Venatio per se
non sit reprehendenda, modo non sit nimia, & Principes, Il-
lustresque viri ita venentur, ut quam minimum subditis ac pau-
peribus damnum inferant, ut illorumque canes, avibus & ani-
malibus non noceant, vel etiam feræ bestię subditorum fruges
vel agros devastent: Quod si contra fecerint, præstare

num Magna- illis aut damnum illatum etiam sub pœna peccati, (post Do-
tes damna min. de Soto *de just. & j. lib. 4. quæst. 6. art. 4* Andr. Gail. *lib.*
ex venatione 2. *observ. 68. num. 10.* aut liberam venationem vicinis conce-
illata subdi- dere, tenentur. Et quam vis hæc doctrina omninò sit æqua &
tis refundere teneantur. juri consentanea, jure tamen consuetudinario non est rece-
pta. secundum, Joh. Harppr. *add. S. 12. num. 124. & seq.*

III. Ut verò prædicta damna aliquo modo avertantur, Rusti-
Rustici agros cis non denegandum, ut adversus feras sèpimenta faciant, aut
feras

feras canibus abigant, modo pali non nimis sint acuti, & debito modo modo id fiat in locis usitatis, & cum debito intervallo & altitudine, non verò fraudulentè, ut fera iis implicentur & sic capiantur Joach. Cluten. *lib. 1. diatr. novo justin. 17. quest.*

4. Canes etiam Robustiores & Venatici non alantur, ne nimia ferarum fiat persecutio. Et hanc ob causam in *Consuetudinibus Venatoriis* sub pœna cautum esse solet, quot canes cuiusvis alere liceat, & quatenus Rustici suos canes, baculo ad collum appenso, domi continere debeant. *Wie die Bawren auff dem Lande ihre Hunde prægeln vnd anlegen sollen.* Vid. *Consuet. Venar. Bavar. cap. 18. ibiq. Khraiff.*

suos palis acutis sepirc nequeunt.

Rustici canibus suis fustes sub pœna appendere tenentur.

MEMBRUM NONUM

De

EFFECTU.

THES. I.

EFFECTUS Venationis præcipuus est, ut *capta fiant capiendiam*, non solum in proprio sed & in alieno fundo §. 12.

Effectus.

1. de R. D. l. 3. in pr. ff. eod. Dominus tamen si id prævidet, potest prohibere, ne alius venandi gratia fundum ingrediatur, in tantum, ut injuriarum teneatur qui contra ejus prohibitionem ingressus fuerit *dd. loc. & l. 13. §. ult. ff. de injur.* Imò etiam agrum ejus intravit, propria auctoritate & vi expellere potest *arg. l. 3. de just. & j. l. 29. §. 1. vers. aliud ibi: jure suo possè eum interciderè* *Glossa in d. l. 3. pr. de A. R. D.*

In fundo alieno venari licet.

Queritur hic: num nihilominus post prohibitionem, fera in fundo alieno in vito Domino capta, fiat Domini, an vero capientis? Posterius affirm. Ratio non est obscura: Nam quocumq;

Q. 2. An capta fera post prohibitionem

E 3

cunq;

9.

fiat capien-
tium? Aff.

Resp.

cunq̄ue loco feræ sunt, dum modo sunt in naturali libertate nullius sunt: & consequenter transeunt in jus occupantis *d. §. 12.* cum animalia non tam terræ, in qua gradiuntur, non etiam adhærent, quam aëris, in quo spirant, conditione æstimentur, is autem communis est 2. quia in *d. §. 12. & d. l. 3. pr.* Verba sunt generalia, neque distinguunt quo ad acquisitionem & prohibitionem 3. quia in *dd. text. & in l. 13. §. ult. de jur. ingressus* separatur ab acquisitione ferarum, Ille est illicitus, hæc vero licita. Non obstat, quod in prædio alieno Domino invito venari non licet *l. 16. de servit. R. p.* Nam prohibet quidem in alieno agro venari, sed tamen quod post prohibitionem venando captum fuit, non negat venatori acquiri 2. non obstat *l. 55. ff. de A. R. D.* aliæque contraria, ad quæ diversimodè tamen Respond. Bach. in *d. §. 12. 1. Joh. Harppr. ibid. num. 19. & mult. seqq. Acum. Exerc. 4. th. 11. D. Vngepaur. Exercit. 5. quest. 5. in ajo.* Confer post Myntinger. Schneid. Welfenbec. Vinn. ad *d. §. 12. l. de R. D.* Henr. Zoel. ad *ff. tit. d. A. R. D. n. 9. & 10.* Welenb. in *π. cod. n. 7. in pr. & passim. ibiq̄.* Bach. & Hahn. in *verb. Nam venari in alieno licet.* Idem Bach. ad *Tr. vol. 2. Disp. 20. th. 2. lit. E.* Georg. Mor. *tract. de j. Venandi p. 1. c. 3. num. 9. & 10.* Regn. Sixtin. *de Regal. lib. 2. cap. 18. n. 23.*

III.
Statuto &
Consuetudi-
ne aliud in-
troducitur po-
test.

De consuetudine vero hodiè, quin aliud introduci possit nullum dubium. Sic in Saxonia fera in alieno fundo capta capienti non acquiritur. Ordinat. provinc. *de Anno 555. tit. Das keiner auff des andern Grund vnd Boden / sagen / hehen / Hâner fâhen / oder ander Waidwerck treiben soll. §. so wol len wir in verb. das ein jeder mit sagen hehen vnd Weydwerck zu treiben auff seinem vnd seiner Leute Eigenthumb bleiben / vnd eis nes andern Gûter / damit nichts berûhren soll / vngeachtet einis ges fürwindens / das es anders hergebracht / vnd in Drauch ge halten*

hætenus. idque sub pœna 100. florenorum. Joh. Schneidew.
ad d. §. 13. l. de R. D. num. 8. D. Bened. Carpz. *lurispr. For. p. 2.*
const. 3. de fin. 25.

Ad EFFECTUM (sc. juris venandi quod principes ha-
bent) pertinent etiam POENÆ, quibus Magnates in eos ani-
madvertere modo solent, qui contra prohibitionem suam
venantur. Wesenb. *d. loco vers. ad effectum.*

Priusquam vero in iustitiam pœnæ inquiremus. Præmit-
tenda est quæstio. *An subditi contra Dominorum prohibitionem*
venantes furtum committant, & per consequens an teneantur ad
restitutionem? Et licet graviter ipsi peccant atque delinquant,
& atrocem Magistratui suo injuriam inferant, nequaquam
tamen furtum faciunt, nec ut fures puniri possunt. Probatur
hoc I. Earum rerum quæ in nullius sunt dominio, furtum
non committitur. Atqui feræ bestiæ in sylvis errantes ac va-
gantes in nullius sunt dominio. E. venantes feram furtum
non committunt, Major sat est firma. Quia furtum est con-
tractatio fraudulosa rei alienæ &c. l. 1. §. ult. ff. de furt. §. 1. l. de
oblig. qua ex del. ibique Dd. De minore etiam nullum dubi-
um per *jurâ hætenus alleg.* II. Leges prohibentes venationem,
non prohibent acquisitionem ipsam ferarum, sed tantum u-
sum venationis ex ista causa, ut *ex preced. quæst.* luculen-
tissimè patet. Et quod per prohibitionem Domini, non tol-
lantur causæ acquisitionis, Ratio manifesta est: quia per pro-
hibitionem istam non efficitur, ut feræ quæ in alieno subsede-
runt, desinant esse communes, & fundi Domino attribuun-
tur. latè Georg. Mor. *d. tract. part. 1. cap. 3. per totum.* Georg.
Frantzk. *Exercit. 4. quæst. 3. num. 3.* Harpt. *d. loco num. 324.*
Non obstat, quod objicitur, non solum eum furtum commit-
tere, qui rem alienam contrectet sed & ejus usum. Eum verò
qui

V.
Venantes in
aliena sylva
an furtum
committant
Neg.

qui contra mandatum feras capit, scire eam ad se non pertinere. Nam ad hoc Resp: *cit.* Frantzke. *dl. n.* 4. & 5. dupliciter I. quod interversio possessionis, præsupponat ejus acquisitionem, quæ absque actuali apprehensione fieri nequit *l. 3. §. 8. ff. de A. vel amit. poss.* Fera vero in sylvis oberrans, eo ipso quod sylva à Principe acquisita, & apprehensa sit non possidetur *l. 3. §. 14. ff. eod.* E. non poterit dici quod à capiente intervertatur. 2. Resp. non sequi, scit ad se non pertinere capiens, Ergò protinus pertinet, ad alium, & hanc Reg: non ad res nullius, sed jam occupatas vel alio acquisite pertinet.

VI. Cum igitur hæcenus nullum damnum detur Domino prolibenti, nulla etiam erit obligatio ad restituendum, & per consequens *Venatores in foro conscientia ad restitutionem huiusmodi ferarum non tenentur:* Nã non acquisitioni animalis capti, sed juri venandi derogatũ est: Etenim duo fuerunt jure Gentium constituta: Vnum, ut ab omnibus hominibus venari liceret, alterũ ut dominium ferarum occupatione acquireretur. Priori derogatum est; Posteriori nequaquam. Vnde si homo Plebejus, aut quis alius, cui jus venandi non est, feram venando cæperit, licet inci dat in pœnam legibus constitutam, fera tamen nihilominus illius sit: & quamvis capta jubeatur capienti auferri, id non tam ideo fit, quia capientis facta non est, sed velut ab indigno & pœnæ causa, prorsus eadem ratione, qua laquei jaculi, cæteraq; venator a instrumenta, quamvis ipsius sint, ei adimuntur, sed v.g. si alius bonæ fidei feram emit, ei adimi non poterit: quippe nec alienũ tenet, nec deliquit, ut rei amissione plectendus videatur *arg. l. 131. ff. de verb. signif.* Ita præd Mor. *cit. loco. num. 10.* Ubivide ampliat, & limitationes. Didac. *Carvart. ad Reg. peccatum de R. 1. in 6. part. 2. §. 8. n. 5.* Petr. *Guidel. n. de jure Noviss. lib. 2. cap. 2. n. 9.* Arn. *Vinn. ad d. § 13. n. ult.*

Venatores ferarum in alienis sylvis, non obligantur ad restitutionem

Illud sanè indubitatum est, furtum illos committere qui VII.
 feras leporariis & vivariis inclusas, ut evagari nequeunt, capi- Qui feras ex
 unt & tollunt. Ratio est, qui tales fera à nobis possidentur, vivariis ca-
 & custodia nostræ subjectæ sunt. Proinde qui eas capit, non pit, furtum
 tantum tenetur ad restitutionem, sed etiam furtum facit, & committit,
 pœna furti puniri potest, quia invito Domino rem alienam & tenetur ad
 contrectat, text. in l. 3. §. 14. ff. de A. vel A. P. l. 62. vers. si viva- restitutione.
 riis ff. de V. supr. Gail. d. observ. 68. n. ult. Natta consil. 375. vol.
 2. num. 9. Cavarr. d. cap. peccatum 2. part. §. 8: n. 14 de Reg. i.
 in 6. Carolus V. Romanorum Imperator in S. R. I. Consti-
 tutionibus pœnalibus constit. 169. ibi: *Welcher auß Weyern/
 Neussen/ oder Behaltenussen Fisch stilt / ist auch ein Diebstal
 gleich zu straffen.* Id est, qui ex stagnis, lacubus seu vivariis
 alienis, clam pisces aufert, furti pœna quoque tenetur.

Hiscæ præsuppositis, sequitur ut de PœNIS, quæ contra VIII.
 Edicta venantibus jure insigni possint, aliquid etiam disseramus. Ad Effectum
 De his verò diversæ diversorum Jurisconsultorum extant pertinent et
 sententiæ. iam pœnas

Nos cum Obrecht. *Disp. I. Civ. 14. de Venat. th. 53.* Di. IX.
 distinguimus: An subditi id faciant casu an ex proposito: Si
 casu eas ab omni pœna liberos esse dicimus: Si ex proposito
 rursus distinguimus, an ex necessitate, an verò ex voluptate
 venentur: Necessitas vel ex paupertate vel ex defensione
 oritur. Utroque casu Venator misericordia potius quam
 pœna dignus videtur, (non tamen pauperi sæpius contra in-
 terdictiones venanti patrocinari volumus.) At qui venantur
 ex voluptate, pœnam omninò merentur.

An verò in hos Princeps pœnam capitalem statuere possit; X.
 meritò Queritur? quod Negamus cum Dd. communiter. Venantes
 Sanè laud. Georg. Mor. d. tract. de j. ven. part. 1. cap. 3. per to- contra Prins
 tum cipum prohibe-
 tum

4
bitionem ca-
pitaliter pu-
niri nequeat

Georgii Mo-
ri sententia.

VII. Circum-
stantiæ con-
siderandæ,

tum statuit : pro qualitate rei, transgressores tantum puniri
posse exilio, deportatione, seu amissione, civitatis vel patriæ,
aut relegatione in Insulam vel alium certum locum, & se-
quentes circumstantias in hujusmodi casibus considerandas
esse tradit: idem *num. 18. I.* Quid Venatorem deprehensum
ad venandum permoverit II. Considerari debet persona,
utrum sit honesta vel levis, & an ea sit ætatis senilis vel juveni-
lis. III. Perpendi debet locus : Nam ubi quis in spæleis &
stabulis altis ferarum, vulgò *in den besten Wildfuhren / da das
Wildpreth sein Stand hat* venatur, is profecto aliter punien-
dus esset, quam qui solum in sylva vel saltu feram caperet. IV.
Ponderari debent qualitates : ut an vi armata, animo se tuen-
di, & an in despectum & contemptum Domini quis venatus
fuerit. V. Considerari debet tempus, an interdiu vel noctu,
vel alio tempore prohibito, & præsertim quando fera gi-
gnunt, & foetum nutriunt, quis venatus sit. VI. Perpendi de-
bet numerus percussarum captarumque ferarum. VII. Pon-
derari debet eventus, seu effectus, an voluntas in actum reda-
ta fuerit, ut cum quis indagavit feram, in illamque bombar-
dam exoneravit, feramque tamen non transfixerit nec vul-
neraverit, & multo minus cœperit. Et consideratis his cir-
cumstantiis, quarum iudex rationem omnino habere debet,
Tres velut *gradus pœnarum*, in puniendis venationibus clan-
destinis observari debere monet: prædictus *Mor. d. l. num. 16.*
Primo, ut venantes in locis prohibitis prima vice puniantur
carcere vel pœna pecuniaria. Deinde, ut venantes deprehen-
si, secunda vice mulcentur duplicata pœna carceris vel pec-
uniæ. Tertio, si quis tertia vice venari deprehensus fuerit,
poterit talis, tanquam contemptor perlatarum pœnarum
pœna corporali, secundum conditionem personæ, qualita-
temque facti puniri, Præ-

Prælaud. Moro ad stipulantur Matth. Wefenb. *in par. de XI.*

A. R. D. num. 7. inf. & Joh. Schneidew. *ad d. S. fera 12. n. 10.* Moro con-
sentiant. V Wefenb. &
Schneid.

ubi similiter statuunt: Transgressores vel pœna pecuniaria, non au-
tem capitis pœna, vel amissione membri alicujus affici posse,
ad quod Schneide w. *d. l. textum juris Saxonici Lib. 2. artic. 61.*
adducit, qui ita sonat: **Da Gott den Menschen schuff / gab er
ihme Gewalt über Fisch und Vögel / und über alle wilde Thier /
darumb haben wir das ein Birkund von Gott / das niemand sein
Leib noch seine Gesundheit an diesen dreien verwickeln möge.**

Sic & apud nos in COMITATU RAVENSPERGENSI, si. XII.
militar Venatio tantum sub gravi pœna prohibita, uti videre
est *ex supr. Memb. 3. th. 6. memorato. Fürstl. Sächsischer Politi-
cy Ordnung. Rubr. 2. Vom Jagen und Waidwerk. in pr.*
**Es sollen unsere Amptente und Befelchhaber NB. bey schwerer
Straffe und vnser Dignade verbieten lassen / das niemand es
sey wer er wolle einig Wildpreth mit Büchsen oder Bogen
schiesse.**

Et hæc sententia rationi & æquitati omnino conveniens XIII.
est. Nimis profecto enim durum, nimis iniquum crudele ac Prædicta sensu
tentia ratio
ne & æquitas
te defendi-
tur.
inhumanum: pro abjectissima bestia aliqua capta, hominem
ad Dei imaginem creatum, protinus mactari morteque plecti.
Pœna enim semper debet convenire delicto. Egregius textus
in l. 11. ff. de pœnis (ubi Marcianus ait: *Perficiendum & iudi-
canti, ne quid aut durius aut remissius constituatur, quam causa
deposcit, nec enim aut severitatis aut clementie gloria affectanda
est. Sed perpenso iudicio prout quaque res ex postulat, statuendum
est. Planè in levioribus causis, prouiores ad lenitudinem iudices
esse debent, in gravioribus pœnis, severitatem legum cum aliquo
temperamento benignitatis subsequi.*) Nulla verò est analogia Occurritur
inter

argumentis
contrariis

inter pœnam capitalem & captam bestiam. Non obstat *argumentum* quod urgent sanguinariae illius legis Defensores: Qui principem injuria afficit capitaliter puniri potest. Atqui qui contra prohibitionem feram capit, Principem injuria afficit. Ergò. *Resp. Limit. Maiorem* qui Principem, qua Principem & ad violandam ejus personam Majestatemque injuria afficit, is capitaliter est puniendus. At feram contra prohibitionem principis capiens, Principis personam vel Majestatem non violat. Objiciunt 2. & hoc. Pœna arbitraria ad mortem extendi potest. *Gloss. in §. in summa 10. Inst. de iniur.* Robert. Maranta. *in spec. suo de ordin. judic. par. 4. disp. 1. n. 45.* At injuriarum qua tenetur, qui contra prohibitionem ingressus est l. 3. §. 1. de A. R. D. pœna est arbitraria. E. *Resp. itidem Limit. majorem*, quod illa procedat in delictis morte dignis, In Venatione enim, injuriæ causafatalis non est, ut propterea mortis pœna statim sit infligenda. l. 11. l. 13. ff. de pœn. Maranta. *præalleg. loco Boslius in pract. crimin. tit. de reis requir. num. 1.* Vid. omninò Wefenb. d. num. 7. in f. ibique Bachov. in not. Et ad Tr. Vol. 2. disput. 20. th. 3. lit. A. in verb. multo minus obferam captam. Georg. Frantzck Exercit. 4. quæst. 3. Francisc. Zoanet. in l. 2. C. de pact. inter Empt. & vendit. comp. num. 192. Item in tract. de dupl. Venat. num. 99. & seqq.

XIII.

Andreas Fachinazi sententia.

Andreas Fachinæus verò lib. 1. controvers. cap. 1. ejus est sententia: Venantes semel adversus Edictum principis morte puniri non debere, sicut nec membri mutilatione vel abscissione, sed pœna carceris vel pecuniaria, aut alia simili pœna. Venantibus contra Edictum Principis iterum & sapius, pœnam graviolem esse imponendam, non tantum pecuniariam, aut relegationis, sed etiam corporalem, si ita facti & personarum qualitas exigat l. 3. in f. C. de Episcop. audient. l. 28. §. 3. ff. de

ff. de pœn. Venantes verò contra Edictum Principis tertia vice, adeoque sæpius, ita ut principem contempere videantur & sic in corrigibiles facti sunt, pœna capitali plecti posse ait Fachinus *d.l. ubi. multos in hanc rem Dd. citat. ut* Sotum Navarrum, Alphonsum de Castro &c.

Licet enim crimen aliquod per se capitale non sit, tamen propter maximum Principis contemptum, geminationem & iterationem, capitale fieri posse latè probant, Mascard, *de probat. vol. 2. conclus. 838.* Prosp. Farin. *lib. 1. variar. quest. & op. crim. tit. 3. q. 22. n. 2. ubiq. alleg.* Hinc isti Fercidix, non principaliter ratione ipsarum ferarum captarum vel occisarum, sed ob maximum Principis contemptum, & extremam contumaciam capite plectuntur. Vnde locum habeat hoc in casu, quod dicitur, Qui principi non obedieret, morte moriatur. *Reg. cap. 14.* & faciat textus. *in l. un. C. de Superexat. lib. 10. ibi: capitali periculo cupiditas ejus amovenda atq. prohibenda est, si in* *isdem sceleribus perseveret.* præter citatos cum Fachin. sentiunt Joh. Wurml: *nucl. jur. contr. lib. 2. tit. 1. contr. 5. num. 50.* qui hanc sententiam practicaram esse dicit. Sebast. Medic. *tract. de venat. part. 1. quest. 5. num. 7.* Johan. Harppr *add. §. 12. n. 304. & seq.* Petr. Heig. *in quest. 15. n. 80. part. 1.* Everth. Speckh *cent. 1. quest. 98.* Pruckman. *de Regal. d. §. venatio cap. 3. num. 62.* Andr. Knichen *in Com. de Saxon. non provoc. jure cap. 5. num. 205. & multis seqq.*

Reiteratio delicti pœnam capitale inducit licet delictum per se capitale non sit.

Quæ practica solet.

Ad prædictum EFFECTVM pertinent etiam REMEDIA JURIS, *qua pro conservando jure venandi competunt.* Notandú vero, quod is qui turbatur in jure venandi: Duo habeat remedia quibus se contra turbationè tueri potest. Nam potest vel *vili Interdicto uti possidetis* experiri, quod pro tuenda quasi possessione rerum & jurium incorporalium competit. *l. 3. §. Arist. 5. inf.*

Ad Effectum pertinent etiam Remedia juris.

9

Turbatus in possessione duo habet media. *ff. si. servit. vindic.* Glossa & Bartol in l. i. ff. uti. possidet. Vel actione Vtili Confessoria, quæ datur contra quemcunque possessorem turbantem vel impedientem aliquem uti servitute vel jure §. 2. & ibi Dd. *Inst. de act. l. 2. l. 10 §. fin. ff. si. serv. vind.* Andr. Gail. lib. 2. obs. 66. n. 13. Bened. Carpz. *jurispr. For. part. 2. con-*

In possessio
no vel quasi
quid proban-
dam.

stit. 7. defn. 11. In Possessorio verò vtili interdicto, super jure venandi: duo potissimum sunt probanda. Possessio à parte Actoris, & Turbatio à parte aduersarii. *Dd. in cit. ll. Welenb. in parat. tit. Vii. possid. num. 5. vers. probari autem Menoch. remed. retin. 3. num. 137. & 556.*

XVI.
Possessio
quomodo
probanda.

Probatur vero possessio non tantum per investiturarum literas, aliisque instrumentis, sed vivis etiam testibus. Potissimum vero Præscriptionis probatio, vivis testibus, de actibus possessorii attestantibus, quod scilicet in alieno saltu, sciente & non contradicente Domino, per legitima temporum spatia quis venatus fuerit, rectissime peragitur. *Morus d. tract. p. 2. cap. 5. n. 7. Gail. de obs. 66 n. 4.* Nec præcisè hic requiritur, ut multi actus fuerint celebrati: Nam licet possessio clarius inde demonstrari queat; Ad constituendam tamen quasi possessionem juris incorporalis, unicus actus specialiter ad hoc institutus sufficiens est, ut communiter tradunt Dd. *Cavarr. cap. possessor 2. part. 2. init. n. 6. de R. juris in 6. Andr. Knichen de subl. & Reg. territ. 1. cap. 3. num. 157.* Testes autem melius est adhibere seniores, qui dicere possunt, ita se semper vidisse, & ex majoribus suis audivisse, nec ab ullo unquam fuisse ante completam præscriptionem impeditum, facit *l. si chorus 79. §. 1. ibi: & audivisse se Rusticos senes ita dicentes ff. de legat. 3. & sic Andr. Gail. d. obs. 66. num. 8. Mynsing. cent. 1. obs. 30.*

Testes senio-
res adhiben-
di.

XVII.
Testes singu-

Et hoc tamen diligenter observandum est, quod licet regulariter testes singulares, de actu vel facto aliquo deponen-

tes

tes non probent *l. 21. §. 3. ff. de Testib. c. cum. dilectus 32. vers. & si tres. & c. 23. bona memoria. vers. porro excessus. de Elect. & elect. riter non probant.*

pot. Mynf. cent. 3. observ. 76. Welenb. ad tit. ff. de Testibus n. 6. Andr. Rauchb. part. 2. quest. s. n. 4. Bened. Carpz. Jurisp. F. R. part. 1. const. 16. def. 40. tamen hoc non procedit, in probanda

jurisdictione vel servitute : Unde si in servitute venandi unus testis deponat de uno actu, alius de alio, licet singulares sint tamen probant. Ratio est, qui ad probandum unum integrale, sufficit probare ejus partes per testes singulares, quia respectu ejusdem finis concordant, & si in tempore & actibus discordent, & sic non dicuntur singulares, per text. *l. 16. ibi: in unum conspirantes concordantesq. rei finem C. de pœnis.* Ita in terminis Andr. Gail. *d. obs. 66. n. 10. 11. Confer. Mynf. cent. 2. obs. 20.*

Probata igitur satis servitute juris venandi, ex temporis XVIII. præscriptione, & actibus possessoriis, sententia definitiva profertur, quod videlicet Reo turbatori non licuerit actorem in iure venandi taliter turbare, & quod impofterum à tali turbatione desistere, & eo nomine sufficienter cavere, prætereque damna ex turbatione illata, seu quanti interest actoris, ipsum à nemine fuisse turbatum, solvere & præstare debeat, *l. 7. l. 12. ff. si serv. vind. l. 3. §. ult. ff. uti possid. Gail. præd. l. num. ult. Schneidew. ad §. 4. Inst. de interd. Rubr. de interd. uti possid. n. 66. add. Georg. Mor. d. part. 2. cap. 5. num. 10.*

Quæritur quid juris, quando Actor & Reus juris venandi XIX. actus possessorios testibus numero & dignitate paribus probat? Respond. Is victoriam reportare debet, qui antiquiorem & continuatam possessionem accuratius probaverit. Ratio est, quia eo ipso quod actor de antiquiori quasi possessione probat, præsumitur rei quasi possessio junior clandestina, violenta vitiosa

Si utrinque actus possessorios deducantur, qui victoriam reportare debeat,

9.

tiola, c. licet causam 9. de probat. ibique Panormit. num. 35. Si
verò non constet de antiquiore possessione alterutrius, tunc
si unus allegat titulum, alter non, pronunciandum est pro eo,
qui titulum suæ possessionis docuerit. Bart. in l. si duo. 3. n. 4.
in f. ff. uti possid. Baldin l. un. n. 10. C. uti possidet. Ratio, quia ti-
tulata possessio magis justificatur per viam rationis, ex primor-
dio enim tituli posterior formatur eventus l. 1. §. fin. in f. C. de
impon. lucr. descript. At non probato titulo nec antiquiore
possessione tunc data paritate probationum in dubio pro eo,
cujus partes sunt favorabiles, sententia feretur l. 125. de R.
l. ibique Decius in pr. c. 11. de R. l. in 6. Gail. lib. singul. de pignorat.
observ. 22. per tot. quem sequitur latè Mor. in d. tract. part. 2.
cap. 6. per tot. vid. Wesenb. parat. uti possidet. num. 5. sub. fin.

XX. Quæritur quid faciat iudex, aut quomodo iudicabit, quando
neuter probavit de possessione, & non apparet uter possideat? Re-
spondeo, ne partes ad arma veniant pacemque publicam
violenter, iudicis officio incumbere interloquendo, utrique
parti præcipere, ut possessione abstineant & ne venentur in
locis controversis, donec causa fuerit discussa in ordinario pe-
titorio, text. Elegans. in l. 13. æquissimum ibiq. Glossa ff. de usu
fructu Imò poterit & hoc casu Iudex loco inhibitionis posses-
sionem sequestrare tantisper, donec summarie cognoscatur,
utri momentanea possessio ac iudicanda sit. l. 1. §. sed si inter ff.
uti possidet. l. 14. C. de Agricol. & Censu lib. 11. ut interim ab ar-
mis abstineant d. l. æquissimum ff. de usufr. Hinc in in S. R. Im-
perio saluberrimè prodita est constitutio super litigiosa pos-
sessione, de qua in Ordin. Cam. Imperialis part. 2. tit. 21. §. ob
auch disponitur, in Comitibus Wormatienibus & Augustanis
Anno 1521. Anno 1548. Anno 1555. promulgata, revisa &
ampliata Andr. Gail. pract. obs. lib. 2. obs. 5. Mynl. cent. 2. observ.
96. Caltrens. consilio 3. volum. 2. per totum, Quan-

2. quomo-
do iudex ius
dicare debe,
at, quando
non apparet,
uter possi-
deat?

Constitutio
super litigio-
sa possessione
in S. R. l. pro-
dita.

Quandoquidem verò nostris temporibus non rarò accidit, inter Principes, Status imperii & primarios Nobiles, ut ob turbatam jurisdictionem vel possessionem juris venandi, Remedia illicita. pignorationibus sese defendere velint, dum alterius Principis Status Imperii & Nobilis Venatores, saltuarios, canes venaticos, plagas, retia &c. capiunt & auferant, incidenter paucula quædam attingamus.

Quoniam verò ejusmodi pignorationes, omni juri tam communi quam Imperii prohibite sint cap. un. de iniur. in 6. *Novel. ut non fiant pignorationes* 52. *Nov. 134. c. 4. t. t. C. ut null. ex vicar. pro al. vicar. deb. ten.* Non enim habet rationem aliū quidem esse debitorem, alium vero exigi *d. Nov. 52.* Nemo enim alterius odio prægravari debet *t. t. C. ne uxor. pro mar.* *Andr. Gail. lib. sing. de pignorat. obs. 3. n. 8.*

Hinc in sacro Rom. Imperio saluberrimè proditum est remedium Constitutionis pignorationis, ut patet ex Constitutio pignorationis. *Ordinat. Cam. Imper. part. 2. tit. 22 Bon Pfandungen.* Et pignoratus si agat ex hac constitutione, in continenti mandatū sine clausula in Camera, ad restituendos captivos, resque oppignoratas, cum omni sua causa, sine sumptu, *ohne Entgelt* (salvo tamen jure petitorio & possessorio coram ordinario iudice) obtineri potest. Deputat. *Abscheid. Spira fact. de Anno 1660. §. weiter ist auch & §§. seqq.* *Gail. d. lib. de pignorat. obs. 13. in pr.* *Ludov. Gilhausen arbor. judic. cap. X. de proces. execut. §. 3. num. 44. & seq.*

Ad obtinendos verò super hac constitutione processus: XXIV. *Quinq.* potissimum *requisita* in supplici libello deducenda sunt. Requisita pignorationis.
 I. quod uterque pignorator & pignoratus immediatè subsint imperio, II. quod pignorat⁹ sit in possessione eius loci & juris.
 III. quod pignorator ibi loci ubi sit pignoratio, aliquid novi juris

ris sibi, pro hujusmodi oppignoratione usurpare ac acquirere velit. IV. Ut res tertia, & quidem innocens, & alia capiatur, propter rem aliam. V. Ut pignoratione facta sit ex causa civili, & non criminali, de his requisitis in terminis: post Andr. Gail, *d. lib. de pignorat. obs. 3. num. 5.* Vid. Georg. Mor. *tract. de j. ven. p. 2. c. 7. per tot.*, Petr. Frid. Mindan. *de process. lib. 1. cap. 34. 35. 36. & 37.*

XXIV. Sæpe accidit ut *mutua & reciproca* fiant pignorationes. vulgo *Gegenpfandung.*

Mutua pignorationes etiam illicite.

Quæritur igitur: *utrum licite sint hujusmodi pignorationes, præsertim prius pignorato & offenso?* Quod Negam, Pignoratus enim via juris, non facti, id est repignorationis jus suum & possessionem defendere tuerique debet *text. in l. 13. ff. quod met. caus. l. 6. C. Vnde vi.* Repignorationes enim ad deteriorum exitum & arma spectant, pax publica læditur, quod iudex vigore *prad. Constitut.* præcavere debet. *arg. l. 13. §. æquissimum ff. de V. usufr.* Hinc in Camera Imperiali, si fiat repignoratio, sive mutua pignoratio, utriusque parti in causa mandati paritio injungitur, ut scilicet pignora ablata restituant, quibuscunq; exceptionibus non obstantibus & sic tradit Andr. Gail, *d. lib. de pignorat. obs. 12. num. 2.* Mor. *d. p. 2. cap. 8.*

MEMBRUM DECIMUM.

De

CONTRARIIS.

THESES. I.

RESTANT CONTRARIA seu modi quibus jus venandi finitur. ILLA sunt 1. *Interdictiones pœnales*, quia prohibent, quominus Venatio liberè exerceri possit. 2. *Naturalis libertatis recuperatio.* Obrecht. *disp. j. Civ. 24. th. 48.* de quibus hætenus ad nauseam usq; diximus.

Præci-

Præcipui vero modi hodiernis moribus sunt.

I. AMISSIO FEVDI. Resolutis enim modis acqui- II.
rendi, resolutum quoque erit jus inde acquisitum, cum secun- ^{Finitur Pena}
dum Vipian. *in l. 53. de Res. j.* Nihil tam naturale est, quam eo ^{tio.}
genere quidque dissolvere, quo colligatum est. Quomodo ^{l. Feudi Amis}
vero Feudum amittatur, hisce pagellis exponere non licet, nec ^{sione.}
etiam hujus loci est. Videantur interim Feudistæ *ad tit. Feud.*
quibus mod. Feud. amitt.

II. PRÆSCRIPTIO *Contraria*, de hac etiam dubium III.
non est, quod si enim præscribens primus à secundo prohi- ^{2. Præscri}
beatur uti venatione, tum posterior quoque præscriptio iuste ^{ptione.}
facta prævalebit, cum jus posteriorius absque dubio deroget pri-
ori. *arg. l. 10. si servit. vindic.*

III. Non utendo per longum tempus, ammittitur etiam IV.
Venatio, singulari privilegio alicui concessa; quemadmodum ^{3. Non uten}
alias regulariter privilegium, quo alicui facultas faciendi ali- ^{to per longū}
quid cõceditur, præscriptione amittitur *l. 1. ff. de Nund. Anton.* ^{tempus.}
Fab. in Cod. lib. 7. tit. 13. def. 10. Andr. Rauchb. part. 2. quest. 11.
num. 98. Id tamen cum hac limitatione accipiendum: Si tem-
pus præscriptionis effluxerit ab illo termino, quo privilegii
usus aliquis esse potuerit & noluit uti; Secus si occasio venan-
di se non obtulerit. Nam si ideo forte venatio omiſſa sit, quod
in sylvis feræ aut nullæ aut paucissimæ fuerint visæ, tum tali
casu per non usum jus venandi non amittit, per text. notab.
in l. unus ex sociis 34. S. fin. cum l. seq. 35 ff. de serv. R. P. Vbi servi-
tus hauriendi aquam ex fundo alterius, non amittitur, si fons
exaruerit, ita ut servitute uti non potuerit. Non enim pcena
esse debet ubi nulla negligentia, *dict. l.* Et non valenti agere
nulla currit præscriptio *l. 1. in f. C. de Annal. Except.* Ita Andr.
Gail. lib. 2. obs. 40. n. 1. & 2. D. Bened. Carpz. *in juris. For. p. 3.*
const.

const. 32. de fin. 18. Quamvis prudentius fiat, & lites quam optime præcidantur, si nihilominus interdum Venatio ibi instituat, & maxime in limitibus: Wann die Grängen etwas bezogen werden.

Atqui hæc sunt, quæ pro instituti ratione & tenuioris ingenii modulo de Occupatione Venatoria, absque ullius PRÆIUDICIO (quod sanctè protestor) irradere volui. Scio quidem, & lubentissimè fateor, esse adhuc multa, quæ ad præsentem pertinent materiam, sed ob rerum mearum statum abrumperere cogor. Si qua in re aberravero, à B.L. spero me facile veniam impetraturum.

Est aliquid prodire tenus, si non datur ultra.

Soli laus summa Jehovæ!

COROLLARIA.

I.

Cadavera suspensorum rectè in patibulo relinquuntur, & sepultura non traduntur, quo alii ab iisdem facinoribus deterreantur.

II.

Injuriam inferens, sub protestatione reservandi honoris, ut si dicat, Tu Mentiris salvo honore, non excusatur.

III.

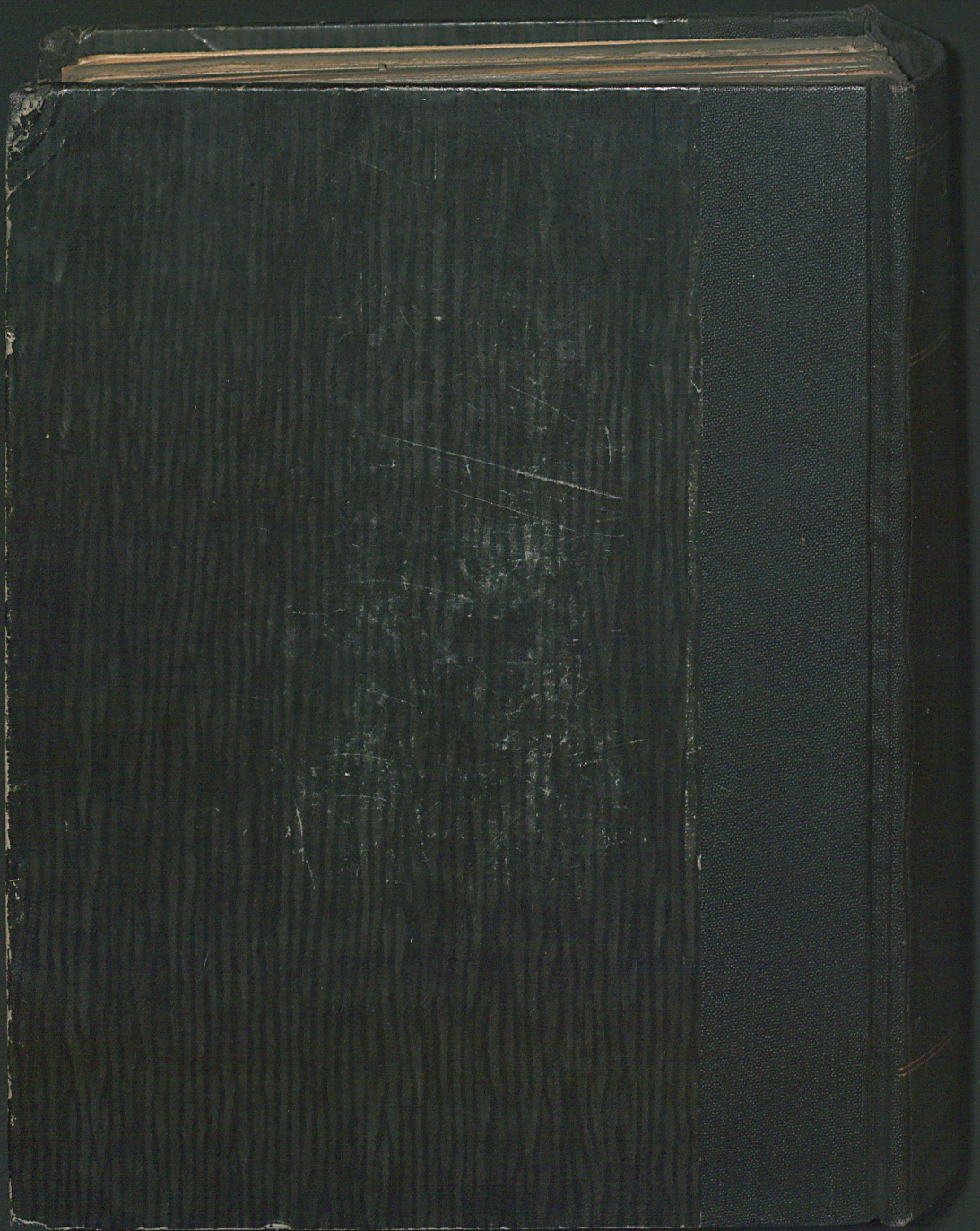
Qui necessitatis tempore, esculenta & vestimenta &c. aufert, mitius quidem est puniendus, non vero prorsus impunitus relinquendus.

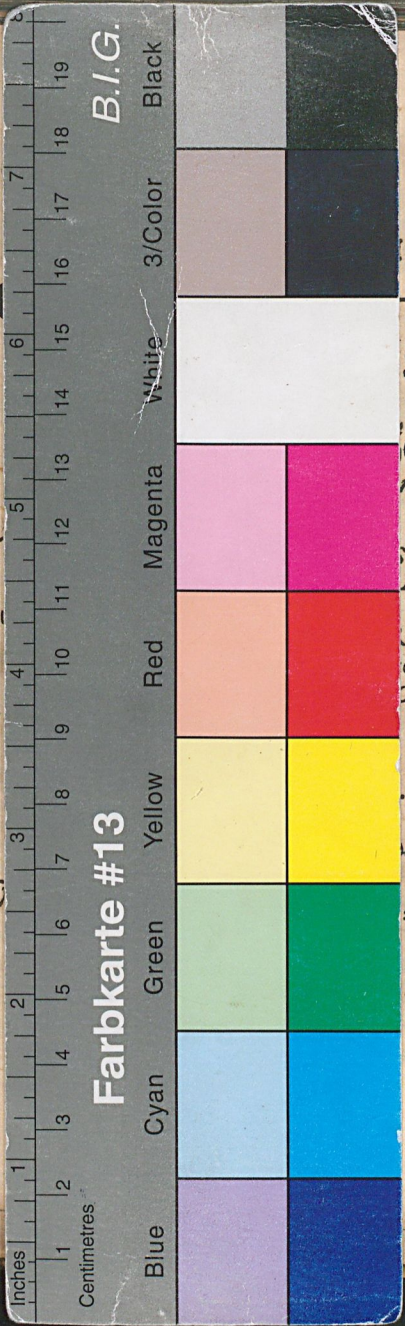
F I N I S.

X 261 5933

W 117

B.I.G.

Farbkarte #13

Inches

Centimetres

Blue Cyan Green Yellow Red Magenta White 3/Color Black

Suppl. I. 486. 10.
78. 5
1660, 1.

GURALIS
T I O N E
SDEMQUE

agtrecht.

HORITATE
SIMI ICTORVM
A MARPVRGENSI

IBUS ac privilegiis
è obtinendis.
CADEMICORVM

BILFELD.
Lq. C.

TORVM
Academie Typographo